

Informacje na temat ustanowienia ram wykonania

Ramy wykonania są zgodne z zasadami funkcjonowania mechanizmu ram wykonania określonymi w rozporządzeniach oraz w Umowie Partnerstwa. Niniejszy załącznik do PO zawiera informacje wymagane przez art. 4 rozporządzenia wykonawczego (UE) 215/2014. Prezentowane pośrednie i docelowe wartości dla wskaźników wybranych do ram wykonania zostały ustalone w oparciu o metodologię szacowania, która została zaprezentowana KE w trakcie negocjacji. Instytucja Zarządzająca przedstawiła w nim wszystkie uwarunkowania, jakie według jej obecnej wiedzy miały i mogą mieć wpływ na realizację przyjętych wartości. Udostępniona metodologia zawiera opis przyjętych założeń i głównych czynników, jakie miały wpływ na przyjętą (wyszacowaną) wartość docelową danego wskaźnika. Podstawowe kryteria szacowania wartości wskaźników bazują na danych historycznych, którymi dysponowała IZ, uwzględniając dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu podobnych przedsięwzięć. Kryteria te, to: średnia wartość projektu, typ beneficjenta, rodzaj instrumentu/formy wsparcia, poziom danych (kraj/region), wielkość próby, tryb wyboru projektu, tempo realizacji wskaźników, poziom osiągnięcia założonych wskaźników. Dodatkowo, poza danymi historycznymi i kosztami jednostkowymi, szacując wartości docelowe została wzięta pod uwagę również dostępne opracowania dotyczące obecnej sytuacji oraz trendów społeczno-gospodarczych, np.: analizy i prognozy branżowe, grup docelowych, oczekiwania społeczne, popyt na dane wsparcie czy nasycenie wsparciem na rynku.

Instytucja Zarządzająca będzie na bieżąco monitorować realizację wartości dla ram wykonania i na bieżąco reagować na zjawiska, które mogą mieć wpływ na realizację założonych wartości, jak również dokonywać odpowiednich korekt po przeprowadzeniu stosownych analiz.

I. Część ogólna dotycząca całego programu

Ramy wykonania do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 - 2020 zostały opracowane z uwzględnieniem mechanizmów i zaleceń horyzontalnych, mających na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu spójności z innymi programami operacyjnymi, tzn.:

1. Informacje dotyczące wyboru wskaźników, szacowania ich wartości oraz innych czynników mających wpływ na osiągnięcie celów pośrednich i końcowych zostały przedstawione w niniejszym załączniku do programu operacyjnego, zgodnie ze wzorem opracowanym przez MliR i obowiązującym wszystkie programy operacyjne.
2. Przedstawione w ramach wykonania wartości pośrednie odzwierciedlają taki etap realizacji osi priorytetowych, którego osiągnięcie na koniec 2018 r. umożliwi osiągnięcie również wartości końcowych na koniec 2023 r., zgodnie z posiadaną w momencie programowania wiedzą o istotnych czynnikach mających wpływ na proces wdrażania oraz z danymi historycznymi dotyczącymi cyklu i kosztów realizacji odpowiednich typów projektów.
3. Wszystkie elementy ram wykonania (tj. wskaźniki produktu, ewentualne KEW oraz wskaźniki finansowe) uwzględniają podział na fundusze.

4. **Wskaźnik finansowy** – wszystkie PO stosują jedną nazwę wskaźnika – „całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych” – a jego wartości pośrednie i końcowe przedstawiono w EUR. W celu oszacowania celów pośrednich dla poszczególnych osi priorytetowych każdy PO zastosował poniższy algorytm w celu określenia minimalnego poziomu certyfikacji na koniec 2018 r.:

Krok		algorytm
1	Obliczenie minimalnej kwoty środków unijnych, które muszą być wykorzystane w ramach całego programu operacyjnego do końca 2018 r., (obliczenia oddzielnie dla każdego funduszu i – w przypadku EFRR i EFS – kategorii regionów).	(alokacja unijna PO na 2014 - rezerwa PO na 2014) + (alokacja unijna PO na 2015 - rezerwa PO na 2015) - zaliczki początkowe (tzn. łącznie 3% * 94% alokacji unijnej dla PO) - zaliczka roczna dla 2018 (2,75% * 94% alokacji unijnej PO) = minimalna kwota wniosków o płatność w części wkładu przesłanych do KE na koniec 2018 r.
2	Obliczenie kwoty całkowitych wydatków kwalifikowalnych, które muszą zostać certyfikowane dla całego programu na koniec 2018 r.	Pełna kwota całkowitych wydatków kwalifikowalnych, które muszą zostać certyfikowane na koniec 2018 r. = wynik kroku 1: 0,85 (lub 0,80 dla Mazowsza)
3	Odliczenie pomocy technicznej (dotyczy tylko funduszu, z którego finansowana jest pomoc techniczna)	Całkowite wydatki kwalifikowalne certyfikowane do końca 2018 r. dla zwykłych osi priorytetowych = wynik kroku 2 – oszacowane wydatki kwalifikowalne certyfikowane na koniec 2018 r. dla osi pomocy technicznej
4	Rozłożenie otrzymanej kwoty po „zwykłych” osiach priorytetowych w zależności od specyficznego dla każdej z nich tempa certyfikacji. Ostateczna wartość celu pośredniego wskaźnika finansowego została oszacowana przy uwzględnieniu: <ul style="list-style-type: none"> - doświadczeń z okresu programowania 2007-2013, - analizy stanu spełnienia krajowych i regionalnych warunków ex-ante, - poziomu zaawansowania prac MIIR nad programami pomocowymi dotyczącymi pomocy publicznej. 	

Podczas ustalania celu końcowego dla wskaźnika finansowego wykonano podobne działania w celu określenia minimalnego poziomu certyfikacji na koniec 2023 r., tzn.:

Krok		algorytm
1	Obliczenie minimalnej kwoty środków unijnych, które muszą być wykorzystane w ramach całego programu operacyjnego do końca 2018 r., (obliczenia oddzielnie dla każdego	Całkowita alokacja unijna dla całego programu w podziale na fundusz i kategorie regionów, uwzględniając rezerwę wykonania = minimalna kwota wniosków o płatność w części wkładu przesłanych do KE

	funduszu i kategorii regionów).	na koniec 2023 r.
2	Obliczenie kwoty całkowitych wydatków kwalifikowalnych, które muszą zostać certyfikowane dla całego programu na koniec 2023 r.	Pełna kwota całkowitych wydatków kwalifikowalnych, które muszą zostać certyfikowane na koniec 2018 r. = wynik roku 1: 0,85 (lub 0,80 dla Mazowsza)
3	Odliczenie pomocy technicznej (dotyczy tylko funduszu, z którego finansowana jest pomoc techniczna)	Całkowite wydatki kwalifikowalne certyfikowane do końca 2018 r. dla zwykłych osi priorytetowych = wynik kroku 2 – oszacowane wydatki kwalifikowalne certyfikowane na koniec 2023 r. dla osi pomocy technicznej
4	W rezultacie cel końcowy powinien = całkowitej alokacji przewidzianej dla danej „zwykłej” osi, zgodnie z tabelą 18 PO (plan finansowy).	

5. Kwoty będące wynikiem działań opisanych w punkcie 4. zostały przedstawione w **poniższej tabeli celów pośrednich i końcowych dla wskaźnika finansowego**, zakładanych dla każdej osi priorytetowej niebędącej osi pomocy technicznej.

nr osi	fundusz	kategoria regionów	alokacja UE	całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych w ujęciu narastającym		%	uzasadnienie
				2018	2023		
I	EFRR	Słabiej rozwinięte	100416755	31648999	118137359	27%	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 1.
II	EFRR	Słabiej rozwinięte	72255674	15981255	85006676	19%	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 2.
III	EFRR	Słabiej rozwinięte	291639451	61892282	343105237	18%	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 3.

IV	EFRR	Słabiej rozwinięte	158807254	38373437	177490461	21%	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 4.
V	EFRR	Słabiej rozwinięte	258939368	54986506	304634551	19%	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 5.
VI	EFRR	Słabiej rozwinięte	154615611	35037501	181900719	19%	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 6.
VII	EFRR	Słabiej rozwinięte	70707126	15064508	83184855	18%	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 7.
VIII	EFRR	Słabiej rozwinięte	271031040	61452456	318860048	19%	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 8.
IX	EFS	Słabiej rozwinięte	197944462	42103951	232875838	18%	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 9.
X	EFS	Słabiej rozwinięte	55943406	11866583	65815772	18%	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 10.

XI	EFS	Słabiej rozwinięte	180510722	38247036	212365556	18%	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 11.
XII	EFS	Słabiej rozwinięte	123727195	26390282	145570699	18%	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 12.
XIII	EFRR	Słabiej rozwinięte	232928490	49808959	274033519	18%	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 13.
razem			2161526191	482853755	2542981290*	19%	

*Łączna certyfikacja EFS (z uwzględnieniem PT) na koniec 2023 r. wynosi - 738 303 258 EUR

6. **Wskaźniki produktu** – wszystkie wskaźniki produktu zastosowane w ramach wykonania zostały zaczerpnięte z tabeli 5 programu operacyjnego, dzięki temu ramy wykonania są związane bezpośrednio z realizacją celów szczegółowych na danej osi. Zostały one zaczerpnięte ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych, dzięki czemu zapewniona została spójność systemu ram wykonania z systemem programowania i monitorowania postępów we wdrażaniu dla wszystkich programów operacyjnych. Kluczowy etap wdrażania (KEW) jest stosowany wówczas, gdy wartość celu pośredniego oszacowana dla wskaźnika produktu jest równa zero, a może być stosowany również wtedy, gdy jest ona niewielka lub trudna do oszacowania. KEW jest bezpośrednio powiązany z jednym, konkretnym wskaźnikiem produktu, ale nie zastępuje go i jest dodatkowym elementem ram wykonania.

7. **Dla wszystkich programów operacyjnych przyjęto takie same parametry makroekonomiczne**, biorąc pod uwagę „Wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw” opracowane przez Ministerstwo Finansów (aktualizacja – czerwiec 2014 r.). W celu możliwie największego urealnienia tych prognoz, wykorzystano metodę wyliczenia średniej ważonej, przyjmując przy tym, że tempo wydatkowania środków w okresie 2014-2020 będzie podobne do tego dla lat 2007-2013. Na tej podstawie określono ważony **kurs EUR/PLN o wartości 3,55 zł** wspólny dla wszystkich programów operacyjnych. Uwzględniono również prognozowaną dynamikę cen specyficzną dla danego typu projektów, posługując się **trzema następującymi indeksami**:

- a. Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI – Consumer Price Index) – do zastosowania w projektach miękkich, dla których decydujące znaczenie mają wynagrodzenia pracowników. Zakłada się, że w ujęciu skumulowanym jego wartość ważona dla lat 2007-2013 wynosi 94,24%, a dla lat 2014-2023 – 113,79%;
  - b. Wskaźnik cen produkcji sprzedanej przemysłu (WCPSP) – do zastosowania w projektach związanych ze wsparciem przedsiębiorstw. Zakłada się, że w ujęciu skumulowanym jego wartość ważona dla lat 2007-2013 wynosi 96,77%, a dla lat 2014-2023 – 114,10%;
  - c. Wskaźnik cen produkcji budowlano-montażowej (WCPBM) – do zastosowania w projektach infrastrukturalnych. Zakłada się, że w ujęciu skumulowanym jego wartość ważona dla lat 2007-2013 wynosi 100,36%, a dla lat 2014-2023 – 110,71%.
8. Zgodnie z umową partnerstwa i w celu regularnego monitorowania postępów we wdrażaniu, **po zaakceptowaniu przez KE programu operacyjnego IZ określili na potrzeby krajowe dodatkowe cele roczne na lata 2016, 2017, 2019-2022** w odniesieniu do wszystkich ram wykonania.
9. Narzędziem wspomagającym realizację założeń ram wykonania będzie również proces ewaluacji programów operacyjnych. Zgodnie z „Wytycznymi w zakresie systemu ewaluacji polityki spójności oraz realizacji ewaluacji programów operacyjnych perspektywy 2014-2020” plany ewaluacji programów operacyjnych zawierać będą badania obligatoryjne dla wszystkich programów operacyjnych, których wyniki służyć będą bezpośrednio realizacji ram wykonania, w szczególności: „Ewaluacja systemu wdrażania PO” (badanie dotyczyć będzie m.in. kryteriów wyboru projektów i ich wpływu na realizację założeń ram wykonania) oraz „Ewaluacja mid-term dot. postępu rzeczowego danego PO dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania” (badania mid-term uzupełnione zostaną metaanalizą/przełędem systematycznym dokonany przez KJE). Wymienione badania realizowane będą przez Jednostki Ewaluacyjne funkcjonujące w ramach programów operacyjnych na podstawie odpowiednich wytycznych przygotowanych przez Krajową Jednostkę Ewaluacji. Ponadto, wytyczne MliR w zakresie sprawozdawczości i monitorowania zapewniają regularne zbieranie danych dotyczących postępów w osiągnięciu celów pośrednich i końcowych ram wykonania.
10. W umowie partnerstwa przedstawiono zasady horyzontalne dotyczące alokowania rezerwy wykonania podczas programowania i jej realokacji w wyniku przeglądu wyników w 2019 r.

II. Część szczegółowa dotycząca poszczególnych osi i ustanowionych dla nich ram wykonania

Oś priorytetowa 1 Badania i innowacje

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produkt, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023) ¹	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ²
1	wskaźnik produktu	CI 1	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	102	255	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 90% alokacji OP 1.
1	wskaźnik finansowy		Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte	31648999	118137359	IZ	

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Przy wyliczeniu **wskaźnika finansowego** na 2018 r. pod uwagę brane były doświadczenia obecnej perspektywy oraz indykatywny harmonogram naboru projektów. W ramach PI 1b wstępnie zaplanowano ogłoszenie 3 konkursów w latach: 2015 (50% alokacji), 2016 (25% alokacji) oraz 2017 (25% alokacji). Przewiduje się, iż pierwsze umowy zostaną podpisane w roku 2016 (40% alokacji), zaś w roku 2018 poziom kontraktacji szacuje się na 95% (w skali całej OP1 – 86%).

Wskaźnik produktu wybrany dla celu końcowego obejmuje 100% alokacji na PI 1b, co stanowi 90% alokacji na OP 1. Do oszacowania wartości docelowej wskaźnika w 2023 r. zostały wzięte pod uwagę dane historyczne z perspektywy 2007 - 2013 RPO WL z działania 1.6, w którym realizowane były inwestycje o zbliżonym zakresie (kompleksowe projekty badawczo – rozwojowe oraz wdrożeniowe). Przeciętna wartość projektów wynosiła 1 500 000 PLN, jednak z uwagi na fakt, iż w obecnej perspektywie przewiduje się wsparcie również dla dużych przedsiębiorstw średnią wartość projektu przyjęto na poziomie 2 000 000 PLN. Historyczny koszt jednostkowy

¹ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

² Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

zweryfikowano o szacowany poziom dofinansowania inwestycji (50%) oraz wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu (WCPSP). Ostatecznie, przyjęty jako podstawa dla oszacowania wartości wskaźnika, koszt jednostkowy wyniósł 1 033 406,13 PLN, co gwarantuje wsparcie w ramach OP 255 przedsiębiorstw. Dla oszacowania **wartości celu pośredniego** posłużono się danymi historycznymi z RPO WL 2007-2013 dotyczącymi tempa wdrażania projektów (od ogłoszenia konkursu do zakończenia realizacji projektu) w Działaniu 1.6 (zakres wsparcia analogiczny do zaprojektowanego w PI 1b), które wynosiło średnio 1,5 roku. Z uwagi na fakt, iż w poprzedniej perspektywie tylko część projektów uwzględniała produkcję prototypu bądź linii pilotażowej przyjęto, że średni czas realizacji projektu (od podpisania umowy do złożenia wniosku o płatność końcową) będzie dłuższy i wyniesie średnio 1,5 roku. Po uwzględnieniu czynników tj. wstępny indykatorywny harmonogram ogłaszania konkursów (przy założeniu, że środki zostaną uruchomione bez zbędnej zwłoki od momentu ogłoszenia wszystkich niezbędnych aktów prawnych, tj. już w 2015 r.) przewiduje się, iż pierwsze zobowiązania zostaną podjęte najwcześniej w 2016 r., zatem pierwsze wartości wskaźnika z projektów zakończonych pojawią się w roku 2018 na poziomie 40% wartości docelowej co stanowi 102 przedsiębiorstwa. W punkcie e) przedstawiono czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie zakładanych celów pośrednich i końcowych.

Cele pośrednie i końcowe dla wskaźnika produktu **zostały oszacowane dla projektów w pełni zrealizowanych.**

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Wskaźnik produktu obrazuje projekty realizowane w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 1b, którego alokacja stanowi 90% alokacji na OP 1. W PI 1b wsparcie będzie udzielane w ramach: KI 2 (11 910 725 EUR); KI 56 (20 366 089 EUR); KI 57 (17 366 088 EUR); KI 61 (12 910 726 EUR); KI 62 (12 910 726 EUR) oraz KI 64 (14 910 725 EUR).

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie:

Zaproponowany **wskaźnik produktu** jest kluczowy z punktu widzenia osiągnięcia celów szczegółowych OP 1 tj.: *Zwiększona aktywność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw.*

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

IZ przygotowała wstępny indykatorywny harmonogram naboru projektów, który uwzględnia założenia dotyczące tempa wdrażania projektów. Zaplanowano ogłoszenie 3 konkursów: 1. w roku 2015 na 50% alokacji na PI 1b, 2. w roku 2016 na 25% alokacji na PI 1b oraz 3. w roku 2017 również na 25% alokacji na PI 1b. Biorąc pod uwagę prognozowany czas realizacji projektów (1,5 roku od momentu podpisania umowy) przewiduje się, iż najwcześniej w 2021 roku może zostać osiągnięta wartość docelowa **wskaźnika produktu**.

Kryteria wyboru projektów będą promowały te projekty, które będą zawierały wskaźniki produktu monitorowane w ramach wykonania a tym samym będą w największym stopniu przyczyniać się do realizacji celów pośrednich i końcowych.

IZ po każdym naborze wniosków, na podstawie list wniosków przyjętych do dofinansowania oraz list

rezerwowym, będzie monitorować szacowany poziom realizacji **wskaźnika produktu** w poszczególnych latach i na tej podstawie podejmować niezbędne kroki w celu zagwarantowania osiągnięcia wartości celów pośrednich i końcowych.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należycie uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

W trakcie wdrażania parametry decydujące o metodyce szacowania wartości pośrednich i końcowych ram wykonania, wskazane w powyższym punkcie a. mogą ulec zmianie i wówczas konieczne może być odpowiednie dostosowanie ram wykonania. Znaczący wpływ mogą mieć następujące czynniki:

- 1) zawieszenie płatności przez KE dla danej osi priorytetowej;
- 2) czynniki, które mogą wpłynąć na harmonogram realizacji planów działania dot. spełnienia warunków wstępnych (ex ante), a które są poza kompetencjami IZ oraz instytucji odpowiedzialnych za spełnienie tych warunków;
- 3) fluktuacja cen na rynku.

Ponadto uruchomienie środków w programie/ogłoszenie konkursów w PI a w konsekwencji osiągnięcie zakładanych wskaźników uzależnione jest od:

1. wydania przez Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wytycznych horyzontalnych do których zobowiązuje ustawa o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 w zakresie:

- trybu i zakresu sprawozdawczości oraz monitorowania postępu rzeczowego realizacji
- programów operacyjnych;
- kontroli realizacji programów operacyjnych;
- trybu dokonywania wyboru projektów;
- kwalifikowalności wydatków w ramach programów operacyjnych;
- warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w programach operacyjnych;
- korekt finansowych w ramach programów operacyjnych;
- warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej;
- informacji i promocji;
- innych kwestii związanych z realizacją i zamknięciem programów operacyjnych;

2. przyjęcia rozporządzeń z zakresu pomocy publicznej (*Wytyczne ws. pomocy na B+R+I*).

Oś priorytetowa 2 Cyfrowe Lubelskie

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, wskaźnik produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023) ³	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ⁴
2	wskaźnik produktu		Liczba podmiotów, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	0	20	system informatyczny SL/LSI	Wskaźnik dotyczy projektu strategicznego, którego wartość dofinansowania stanowi 60% alokacji na OP 2.
2	KEW		Liczba podpisanych umów partnerskich w zakresie tworzenia dostępu do informacji sektora publicznego	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	1		IZ	KEW dla WP.
2	wskaźnik finansowy		Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte	15981255	85006676	IZ	

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykle lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Do oszacowania **KEW** oraz **wskaźnika produktu** wykorzystano informacje dotyczące projektu strategicznego „e-Geodezja – cyfrowy zasób geodezyjny Województwa Lubelskiego” (w tym również wstępny harmonogram jego realizacji). Docelowo w ramach projektu strategicznego przewidziane jest podpisanie 1 umowy partnerskiej (liderem projektu jest Powiat Lubelski) z 20 partnerami (pozostałe powiaty województwa lubelskiego) dotyczącej współpracy w projekcie w zakresie tworzenia dostępu do informacji sektora publicznego. Podpisanie umowy partnerskiej jest ostatnim do spełnienia warunkiem przed złożeniem wniosku

³ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

⁴ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

o dofinansowanie projektu a w konsekwencji warunkuje również jego dalszą realizację.

Przy wyliczeniu **wskaźnika finansowego** na 2018 r. pod uwagę brane były doświadczenia obecnej perspektywy (dla pozostałych projektów, które stanowią 40% alokacji na OP 2) oraz indykatory harmonogramu naboru projektów. Przewiduje się, iż w 2015 r. zostanie ogłoszony konkurs na 40% alokacji, zaś pierwsze umowy zostaną podpisane w 2016 roku (10% alokacji). Szacuje się, iż w 2018 roku cała alokacja pozostająca poza projektem strategicznym (40%) będzie już zakontraktowana.

Oszacowania wartości celu końcowego **wskaźnika produktu** dokonano na podstawie zgłoszonego projektu strategicznego dla Województwa Lubelskiego, którego realizacja pochłonie 60% alokacji przeznaczonej na OP 2. W punkcie e) przedstawiono czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie zakładanych celów pośrednich i końcowych.

Cele pośrednie i końcowe dla wskaźnika produktu **zostały oszacowane dla projektów w pełni zrealizowanych.**

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Wartość projektu strategicznego, na podstawie którego dokonano szacunków, stanowi 60% alokacji na OP 2. Projekt strategiczny będzie realizowany głównie w ramach KI 79 (53 062 837 EUR).

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie,:

Zaproponowany **KEW** oraz **wskaźnik produktu** są kluczowe dla osiągnięcia celu OP 2, jakim jest *Zwiększony poziom wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w administracji publicznej*. Realizacja projektu strategicznego, dzięki któremu dane geodezyjne z poziomu województwa oraz powiatów zostaną udostępnione on-line jest elementem koniecznym i niezbędnym dla osiągnięcia tego celu. Produkt końcowy projektu strategicznego w postaci kompleksowej bazy danych będzie podstawą dla stworzenia e-usług wykorzystywanych przez różne rodzaje podmiotów w różnych sferach życia. Realizacja projektu pozwoli na poprawę jakości gromadzonych danych o gruntach, budynkach i lokalach oraz przekształcenie istniejących baz danych do postaci cyfrowej. Pozwoli to na zwiększenie zakresu i jakości świadczenia usług na drodze elektronicznej poprzez zapewnienie organom administracji publicznej, obywatelom i przedsiębiorcom dostępu do aktualnych informacji o nieruchomościach gromadzonych w powiatowych rejestrach publicznych, w tym ewidencji gruntów i budynków, bazy danych obiektów topograficznych i bazy danych geodezyjnej sieci uzbrojenia terenu. Informacje te stanowią podstawę do m.in. planowania gospodarczego czy przestrzennego.

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

Strategiczny projekt zostanie objęty szczególną opieką i nadzorem, w celu monitorowania postępów jego przygotowania a następnie realizacji.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należycie uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

W trakcie wdrażania parametry decydujące o metodyce szacowania wartości pośrednich i końcowych ram wykonania, wskazane w powyższym punkcie a. mogą ulec zmianie i wówczas konieczne może być odpowiednie dostosowanie ram wykonania. Znaczący wpływ mogą mieć następujące czynniki:

- 1) zawieszenie płatności przez KE dla danej osi priorytetowej;
- 2) czynniki które mogą wpłynąć na harmonogram realizacji planów działania dot. spełnienia warunków wstępnych (ex ante), a które są poza kompetencjami IZ oraz instytucji odpowiedzialnych za spełnienie tych warunków;
- 3) fluktuacja cen na rynku.

Ponadto uruchomienie środków w programie a w konsekwencji osiągnięcie zakładanych wskaźników uzależnione jest od:

1. Wydania przez Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wytycznych horyzontalnych do których zobowiązuje ustawa o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 w zakresie:

- trybu i zakresu sprawozdawczości oraz monitorowania postępu rzeczowego realizacji
- programów operacyjnych;
- kontroli realizacji programów operacyjnych;
- trybu dokonywania wyboru projektów;
- kwalifikowalności wydatków w ramach programów operacyjnych;
- warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w programach operacyjnych;
- korekt finansowych w ramach programów operacyjnych;
- warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej;
- informacji i promocji;
- innych kwestii związanych z realizacją i zamknięciem programów operacyjnych;

2. przyjęcia rozporządzeń z zakresu pomocy publicznej (brak określonego zakresu wsparcia).

Oś priorytetowa 3 Konkurencyjność i przedsiębiorczość

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produkt, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023) ⁵	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ⁶
3	wskaźnik produktu	CO 29	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	211	918	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 54% alokacji OP 3.
3	wskaźnik finansowy		Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte	61892282	343105237	IZ	

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Przy wyliczeniu **wskaźnika finansowego** na 2018 r. pod uwagę brane były doświadczenia obecnej perspektywy oraz indykatywny harmonogram naboru projektów. W ramach PI 3c wstępnie zaplanowano ogłoszenie pięciu konkursów: w roku 2015 (25% alokacji), w roku 2016 (19,5% alokacji), w roku 2017 (po 24,5% alokacji), w roku 2018 (13% alokacji) i w roku 2019 (18% alokacji). Przewiduje się, iż pierwsze umowy zostaną podpisane w roku 2016 (25% alokacji), zaś w roku 2018 szacowany poziom kontraktacji wyniesie 56% (w skali całej OP 3 – 36%).

Wybrany **wskaźnik produktu** obejmuje 90% alokacji na PI 3c, który stanowi 64% OP 3 (zatem alokacja na projekty realizujące wskaźnik stanowi 57% alokacji na OP3). Z uwagi na fakt, iż w PI 3c przewidziano dwa rodzaje wsparcia dla przedsiębiorstw: dotacje (60% alokacji na PI 3c) oraz wsparcie finansowe inne niż dotacje (30% alokacji na PI 3c), szacowania wskaźników dokonano dla obu podgrup przedsiębiorców. Do oszacowania wartości docelowej wskaźnika przedsiębiorstw wspartych przez dotacje zostały wzięte pod uwagę dane historyczne z perspektywy 2007- 2013 RPO WL z działań: 1.1, 1.2, 1.3, w których realizowane były inwestycje o zbliżonym zakresie. Przeciętna wartość projektów wyniosła 1 493 515,27 PLN. Historyczny koszt jednostkowy zweryfikowano o szacowany poziom dofinansowania inwestycji (52%), a także uwzględniono wskaźnik cen

⁵ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

⁶ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

produkcji sprzedanej przemysłu WCPSP. Ostatecznie, przyjęty jako podstawa dla oszacowania wartości wskaźnika, koszt jednostkowy wyniósł 799 981,04 PLN, co gwarantuje wsparcie dotacjami w ramach PI 3c 408 przedsiębiorstw wprowadzających produkty nowe dla firmy. Z kolei do oszacowania wartości docelowej wskaźnika przedsiębiorstw wspartych finansowo inaczej niż dotacjami (pożyczki) wykorzystano doświadczenia z perspektywy 2007- 2013 RPO WL z działania 2.1.1, gdzie średni poziom dofinansowania dla Funduszy Pożyczkowych wyniósł 90%, koszty zarządzania Funduszem Pożyczkowym to średnio 3% rocznie, przyjęto zaś iż maksymalna kwota udzielonej pożyczki to 300 000 PLN. Po uwzględnieniu powyższych danych oraz wskaźnika cen produkcji sprzedanej przemysłu WCPSP przyjęty jako podstawa dla oszacowania wartości wskaźnika, koszt jednostkowy wyniósł 310 022 PLN, co gwarantuje wsparcie finansowe pożyczkami w ramach PI 3c 510 przedsiębiorstw wprowadzających produkty nowe dla firmy. Zatem szacuje się, że łącznie w ramach PI 3c zostanie wspartych 918 przedsiębiorstw wprowadzających produkty nowe dla firmy. Dla oszacowania celu pośredniego wskaźnika produktu posłużono się danymi historycznymi z RPO WL 2007-2013 dotyczącymi tempa wdrażania projektów (od ogłoszenia konkursu do zakończenia realizacji projektu) w Działaniach 1.1, 1.2, 1.3 (zakres wsparcia analogiczny do zaprojektowanego w PI 3.3), które wynosiło średnio 2 lata. Wzięto pod uwagę również przewidywany postęp wdrażania instrumentów finansowych wraz z corocznym sprawozdawaniem z realizacji umów. Biorąc pod uwagę planowany harmonogram przyjmowania delegowanych aktów prawnych przewiduje się, iż pierwsze zobowiązania powinny zostać podjęte najpóźniej w 2016 r., zatem pierwsze wartości wskaźnika z projektów zakończonych pojawią się w roku 2017, zaś w 2018 r. należy spodziewać się wskaźnika na poziomie 23% wartości docelowej co stanowi 211 przedsiębiorstw. Przedstawione powyżej założenia i szacowane wartości dotyczące wkładu instrumentów finansowych w realizację celu pośredniego i końcowego dla **wskaźnika produktu** są szacunkowe i mogą zostać skorygowane po otrzymaniu ostatecznych wyników oceny ex ante. W punkcie e) przedstawiono czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie zakładanych celów pośrednich i końcowych. Cele pośrednie i końcowe dla wskaźnika produktu **zostały oszacowane dla projektów w pełni zrealizowanych** (w przypadku pożyczek, za projekt w pełni zrealizowany przyjęto moment podpisania z odbiorcą ostatecznym umowy o pożyczkę).

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Wskaźnik produktu obrazuje projekty realizowane w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 3c, których alokacja stanowi 54% alokacji na OP 3. Projekty te będą realizowane w ramach: KI 1 (112 345 237 EUR); KI 62 (18 608 225 EUR); KI 63 (18 608 225 EUR); KI 76 (8 608 225 EUR).

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie:

Zaproponowany **wskaźnik produktu** jest kluczowy z punktu widzenia osiągnięcia celów szczegółowych OP 3 tj.: *Zwiększone zastosowanie innowacji w MŚP.*

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

IZ przygotowała wstępny indykatywny harmonogram naboru projektów, który uwzględnia założenia dotyczące

tempa wdrażania projektów. Zaplanowano, iż co roku będą ogłaszane konkursy: 1. w roku 2015 na 18% alokacji na PI 3c, 2. w roku 2016 również na 18% alokacji na PI 3c, 3. w roku 2017 na 12% alokacji na PI 3c, 4. w roku 2018 również na 12% alokacji na PI 3c. Przewiduje się, iż całość alokacji przeznaczonych na Fundusze Pożyczkowe zostanie zakontraktowana w roku 2016, dzięki czemu można spodziewać się corocznego postępu w realizacji wskaźnika średnio o 8% jego wartości docelowej w tej formie wsparcia. Biorąc pod uwagę zarówno powyższe założenia odnośnie wdrażania instrumentów finansowych, jak i prognozowany czas realizacji projektów wspieranych przez dotacje (ok. 1 roku od momentu podpisania umowy) przewiduje się, iż w 2020 roku zostanie osiągnięta wartość docelowa **wskaźnika produktu**.

Kryteria wyboru projektów będą promowały te projekty, które będą zawierały wskaźniki produktu monitorowane w ramach wykonania a tym samym będą w największym stopniu przyczyniać się do realizacji celów pośrednich i końcowych.

IZ po każdym naborze wniosków, na podstawie list wniosków przyjętych do dofinansowania oraz list rezerwowych, będzie monitorować szacowany poziom realizacji **wskaźnika produktu** w poszczególnych latach i na tej podstawie podejmować niezbędne kroki w celu zagwarantowania osiągnięcia wartości celów pośrednich i końcowych.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należycie uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

W trakcie wdrażania parametry decydujące o metodyce szacowania wartości pośrednich i końcowych ram wykonania, wskazane w powyższym punkcie a. mogą ulec zmianie i wówczas konieczne może być odpowiednie dostosowanie ram wykonania. Znaczący wpływ mogą mieć następujące czynniki:

- 1) zawieszenie płatności przez KE dla danej osi priorytetowej;
- 2) czynniki które mogą wpłynąć na harmonogram realizacji planów działania dot. spełnienia warunków wstępnych (ex ante), a które są poza kompetencjami IZ oraz instytucji odpowiedzialnych za spełnienie tych warunków;
- 3) fluktuacja cen na rynku.

Przedstawione założenia i szacowane wartości dotyczące wkładu instrumentów finansowych w realizację celu pośredniego i końcowego dla **wskaźnika produktu** są szacunkowe i mogą zostać skorygowane po otrzymaniu ostatecznych wyników oceny ex ante.

Ponadto uruchomienie środków w programie/ogłoszenie konkursów w PI a w konsekwencji osiągnięcie zakładanych wskaźników uzależnione jest od:

1. wydania przez Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wytycznych horyzontalnych do których zobowiązuje ustawa o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 w zakresie:

- trybu i zakresu sprawozdawczości oraz monitorowania postępu rzeczowego realizacji
- programów operacyjnych;
- kontroli realizacji programów operacyjnych;

- trybu dokonywania wyboru projektów;
- kwalifikowalności wydatków w ramach programów operacyjnych;
- warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w programach operacyjnych;
- korekt finansowych w ramach programów operacyjnych;
- warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej;
- informacji i promocji;
- innych kwestii związanych z realizacją i zamknięciem programów operacyjnych;

2. przyjęcia rozporządzeń z zakresu pomocy publicznej (*pomoc de minimis, Pomoc inwestycyjna, regionalna pomoc inwestycyjna*).

Oś priorytetowa 4 Energia przyjazna środowisku

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023) ⁷	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ⁸
4	wskaźnik produktu		Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	Szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 863	14 903	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 83% alokacji OP 4.
4	wskaźnik finansowy		Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte	38373437	177490461	IZ	

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykle lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Przy wyliczeniu **wskaźnika finansowego** na 2018 r. pod uwagę brane były doświadczenia obecnej perspektywy oraz indykatorywny harmonogram naboru projektów. Wstępnie zaplanowano ogłoszenie 2 konkursów: w roku 2015 i 2017 (po 50% alokacji). Przewiduje się, iż pierwsze umowy zostaną podpisane w roku 2016 (12,5% alokacji), zaś w roku 2018 szacuje się, iż kontraktacja osiągnie poziom 63%.

Wybrany **wskaźnik produktu** obejmuje 83% alokacji na PI 4a. Do oszacowania celu wskaźnika zostały wzięte pod uwagę dane historyczne z perspektywy 2007- 2013 RPO WL z działania 1.4 oraz 6.2, w którym realizowane były inwestycje o zbliżonym zakresie. Przeciętny koszt jednostkowy wskaźnika wynosił dla jst: 18 045,20 PLN, zaś dla MŚP: 5 201 623,04. Historyczny koszt jednostkowy zweryfikowano o szacowany poziom dofinansowania inwestycji (85% dla jst, 42% dla MŚP), a także uwzględniono wskaźnik cen produkcji budowlano – montażowej WCPBM. Ostatecznie, przyjęty jako podstawa dla oszacowania wartości wskaźnika, koszt jednostkowy wyniósł dla jst: 15 283,41 PLN, zaś dla MŚP: 2 186 606,10 PLN. Biorąc pod uwagę zapotrzebowanie na tego rodzaju inwestycje oraz możliwości ich realizacji przez potencjalnych Beneficjentów (jst i MŚP), oszacowano iż w ramach PI 4a wspartych zostanie łącznie 14 903 jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE. Do oszacowania wartości celu pośredniego posłużono się historycznymi danymi nt. czasu

⁷ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

⁸ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

realizacji projektów (od momentu ogłoszenia konkursu do zakończenia realizacji projektu), który średnio wyniósł 2 lata i 8 miesięcy. Biorąc pod uwagę wstępny indykatywny harmonogram naboru projektów oraz niezaspokojone w poprzedniej perspektywie potrzeby na realizację tego typu interwencji przewiduje się, iż pierwsze umowy zostaną podpisane w 2015 r. Uwzględniając historyczny średni czas realizacji projektu (od podpisania umowy do złożenia wniosku o płatność końcową), który wynosi 1,5 roku, pierwsze projekty zakończą się w roku 2017, zaś w roku 2018 szacuje się osiągnięcie wartości wskaźnika na poziomie 50%, czyli 7 452 wybudowane jednostki wytwarzania energii elektrycznej z OZE. Przedstawione powyżej założenia i szacowane wartości **wskaźnika produktu** są szacunkowe i mogą zostać skorygowane po otrzymaniu ostatecznych wyników oceny ex ante instrumentów finansowych. W punkcie e) przedstawiono czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie zakładanych celów pośrednich i końcowych. Cele pośrednie i końcowe dla wskaźnika produktu **zostały oszacowane dla projektów w pełni zrealizowanych**.

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Wybrany **wskaźnik produktu** obejmuje 83% alokacji na Oś Priorytetową 4 (KI 5 – 11 116 508 EUR, KI 9 – 1 588 073 EUR, KI 10 – 111 165 076 EUR, KI 12 – 23 821 088 EUR).

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie:

Zaproponowany **wskaźnik produktu** jest kluczowy z punktu widzenia osiągnięcia celu szczegółowego OP 4 tj.: *Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych*.

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

IZ przygotowała wstępny indykatywny harmonogram naboru projektów, który uwzględnia założenia dotyczące tempa wdrażania projektów. Zaplanowano, iż zostaną ogłoszone 2 konkursy: 1. w roku 2015 na 50% alokacji na PI 4a (dla jst), 2. w roku 2017 na 50% alokacji na PI 4a (dla MŚP). Biorąc pod uwagę prognozowany czas realizacji projektów (ok. 1,5 roku od momentu podpisania umowy) przewiduje się, iż w 2021 roku zostanie osiągnięta wartość docelowa **wskaźnika produktu**.

Kryteria wyboru projektów będą promowały te projekty, które będą zawierały wskaźniki produktu monitorowane w ramach wykonania a tym samym będą w największym stopniu przyczyniać się do realizacji celów pośrednich i końcowych.

IZ po każdym naborze wniosków, na podstawie list wniosków przyjętych do dofinansowania oraz list rezerwowych, będzie monitorować szacowany poziom realizacji **wskaźnika produktu** w poszczególnych latach i na tej podstawie podejmować niezbędne kroki w celu zagwarantowania osiągnięcia wartości celów pośrednich i końcowych.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5

ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należyte uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

W trakcie wdrażania parametry decydujące o metodyce szacowania wartości pośrednich i końcowych ram wykonania, wskazane w powyższym punkcie a. mogą ulec zmianie i wówczas konieczne może być odpowiednie dostosowanie ram wykonania. Znaczący wpływ mogą mieć następujące czynniki:

- 1) zawieszenie płatności przez KE dla danej osi priorytetowej;
- 2) czynniki które mogą wpłynąć na harmonogram realizacji planów działania dot. spełnienia warunków wstępnych (ex ante), a które są poza kompetencjami IZ oraz instytucji odpowiedzialnych za spełnienie tych warunków;
- 3) fluktuacja cen na rynku.

Ponadto uruchomienie środków w programie/ogłoszenie konkursów w PI a w konsekwencji osiągnięcie zakładanych wskaźników uzależnione jest od:

1. Wydania przez Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wytycznych horyzontalnych do których zobowiązuje ustawa o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 w zakresie:

- trybu i zakresu sprawozdawczości oraz monitorowania postępu rzeczowego realizacji
- programów operacyjnych;
- kontroli realizacji programów operacyjnych;
- trybu dokonywania wyboru projektów;
- kwalifikowalności wydatków w ramach programów operacyjnych;
- warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w programach operacyjnych;
- korekt finansowych w ramach programów operacyjnych;
- warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej;
- informacji i promocji;
- innych kwestii związanych z realizacją i zamknięciem programów operacyjnych;

2. przyjęcia rozporządzeń z zakresu pomocy publicznej (*Pomoc na energetykę*);

3. przyjęcia aktów prawnych dotyczących OZE (tj. przyłączenia mocy powstałej z odnawialnych źródeł energii do sieci), które mogą mieć wpływ na terminy ogłaszania konkursów.

Oś priorytetowa 5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produkt, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023) ⁹	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ¹⁰
5	wskaźnik produktu		Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	0	674	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 18% alokacji OP 5.
5	wskaźnik produktu		Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	0	241	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 49% alokacji OP 5.
5	KEW	CI1	Wartość wskaźnika <i>Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie w zakontraktowanych umowach o dofinansowanie</i>	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	337		IZ	KEW dla WP 1
5	KEW		Wartość wskaźnika <i>Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków w zakontraktowanych umowach o dofinansowanie</i>	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	121		IZ	KEW dla WP 2
5	wskaźnik finansowy		Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte	54986506	304634551	IZ	

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

⁹ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

¹⁰ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

Dla oszacowania **KEW** posłużono się danymi historycznymi z RPO WL 2007-2013 dotyczącymi tempa wdrażania projektów (od ogłoszenia konkursu do zakończenia realizacji projektu) w Działaniach 1.4, 8.1, 8.2, 8.3 (zakres wsparcia analogiczny do zaprojektowanego w PI 4b i PI 4c), które wynosiło średnio 3 lata i 4 miesiące. Po uwzględnieniu czynników tj. wstępny indykatywny harmonogram ogłaszania konkursów (przy założeniu, że środki zostaną uruchomione bez zbędnej zwłoki od momentu ogłoszenia wszystkich niezbędnych aktów prawnych) oszacowano wartość KEW w 2018 r. w OP 5 na poziomie 50% wartości docelowej wskaźnika w podpisanych umowach dla PI 4b (337 przedsiębiorstwa) oraz 50% wartości docelowej wskaźnika w podpisanych umowach dla PI 4c (121 budynków).

Przy wyliczeniu **wskaźnika finansowego** na 2018 r. pod uwagę brane były doświadczenia obecnej perspektywy oraz indykatywny harmonogram naboru projektów. Wstępnie zaplanowano ogłoszenie 3 konkursów: dwóch w roku 2016 (100% alokacji PI 4b i 50% alokacji PI 4c) oraz w roku 2016 (50% alokacji na PI 4c). Przewiduje się, iż pierwsze umowy zostaną podpisane w roku 2017 (25% w PI 4b, 25% w PI 4c). Szacuje się, iż w roku 2018 kontraktacja będzie na poziomie 50% w PI 4b oraz 50% w PI 4c (w skali całej OP5 – 32%).

Wybrano dwa **wskaźniki produktu**. Pierwszy z nich obejmuje 100% alokacji na PI 4b, co stanowi 18% alokacji na OP 5. Drugi wskaźnik produktu obejmuje 100% alokacji na PI 4c, co stanowi 49% alokacji na OP 5. Łącznie wybrane wskaźniki opisują projekty odpowiadające za 64% alokacji na OP 5.

Ad wskaźnika 1. Do oszacowania celu końcowego zostały wzięte pod uwagę dane historyczne z perspektywy 2007- 2013 RPO WL odnośnie inwestycji o zbliżonym zakresie zrealizowanych z działania 1.4 Schemat A. Wzięto pod uwagę poprawę efektywności energetycznej przedsiębiorstw dzięki inwestycjom w OZE oraz termomodernizację. Przeciętna wartość projektu z tego Działania w zakresie poprawy efektywności energetycznej dzięki OZE wynosiła 7 280 160,75 PLN. Historyczny koszt jednostkowy zweryfikowano o szacowany poziom dofinansowania inwestycji (48%), a także uwzględniono indeks cen produkcji budowlano – montażowej WCPBM. Ostatecznie, przyjęty jako podstawa dla oszacowania wartości wskaźnika, koszt jednostkowy wyniósł 3 465 335,97 PLN, co przy założeniu, że 85% alokacji zostanie przeznaczony na tego typu inwestycje, gwarantuje wsparcie 591 przedsiębiorstw w zakresie podniesienia efektywności energetycznej. Z kolei przeciętna wartość projektów termomodernizacyjnych wynosiła 469 324,74 PLN. Historyczny koszt jednostkowy zweryfikowano o szacowany poziom dofinansowania inwestycji (48%), a także uwzględniono indeks cen produkcji budowlano – montażowej WCPBM. Ostatecznie, przyjęty jako podstawa dla oszacowania wartości wskaźnika, koszt jednostkowy wyniósł 223 397,25 PLN, co przy założeniu, że 11% alokacji zostanie przeznaczony na tego typu inwestycje, gwarantuje wsparcie 83 przedsiębiorstw. Zatem łącznie zostanie wsparty w zakresie podniesienia efektywności energetycznej 674 przedsiębiorstw. Dla oszacowania celu pośredniego wskaźnika produktu posłużono się danymi historycznymi z RPO WL 2007-2013 dotyczącymi tempa realizacji projektów (od podpisania umowy do złożenia wniosku o płatność końcową) w Działaniu 1.4 (zakres wsparcia analogiczny do zaprojektowanego w PI 4b), które wynosiło średnio 1 rok i 4 miesiące. Biorąc pod uwagę wstępny indykatywny harmonogram naboru wniosków a także zapotrzebowanie na tego rodzaju inwestycje oraz możliwości ich realizacji przez potencjalnych Beneficjentów przewiduje się, iż pierwsze zobowiązania powinny zostać podjęte w najpóźniej w 2017 r., zatem pierwsze wartości wskaźnika z projektów zakończonych pojawią się w roku 2019.

Ad wskaźnika 2. Do oszacowania celu końcowego zostały wzięte pod uwagę dane historyczne z perspektywy 2007- 2013 RPO WL odnośnie inwestycji o zbliżonym zakresie zrealizowanych z działań: 3.2, 8.1, 8.2 oraz 8.3. Przeciętny koszt jednostkowy dla projektów z Działania 8.1, 8.2 i 8.3 (zakres interwencji odpowiadający kategorii 13 - Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia) wynosił 2 910 130,48 PLN. Historyczny koszt jednostkowy zweryfikowano o szacowany poziom dofinansowania inwestycji (72%), a także uwzględniono indeks cen produkcji budowlano – montażowej WCPBM. Ostatecznie, przyjęty jako podstawa dla oszacowania wartości wskaźnika, koszt jednostkowy wyniósł 2 074 454,50 PLN, co gwarantuje realizację energetycznej modernizacji 138 budynków. Z kolei przeciętny koszt jednostkowy dla projektów z Działania 3.2 (zakres interwencji odpowiadający kategorii

14 - Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia) wynosił 2 149 351,40 PLN. Historyczny koszt jednostkowy zweryfikowano o szacowany poziom dofinansowania inwestycji (69%), a także uwzględniono indeks cen produkcji budowlano – montażowej WCPBM. Ostatecznie, przyjęty jako podstawa dla oszacowania wartości wskaźnika, koszt jednostkowy wyniósł 1 467 025,40 PLN, co gwarantuje realizację energetycznej modernizacji 103 budynków. Zatem łącznie zostanie wsparty w zakresie podniesienia efektywności energetycznej 241 budynków. Dla oszacowania celu pośredniego wskaźnika produktu posłużono się danymi historycznymi z RPO WL 2007-2013 dotyczącymi tempa realizacji projektów (od podpisania umowy do zakończenia realizacji projektu) w Działaniach 8.1, 8.2, 8.3 (zakres wsparcia analogiczny do zaprojektowanego w PI 4b i PI 4c), które wynosiło średnio 1 rok i 1 miesiąc. Biorąc pod uwagę wstępny indykatywny harmonogram naboru wniosków a także zapotrzebowanie na tego rodzaju inwestycje oraz możliwości ich realizacji przez potencjalnych Beneficjentów przewiduje się, iż pierwsze zobowiązania powinny zostać podjęte w najpóźniej w 2017 r., zatem pierwsze wartości wskaźnika z projektów zakończonych pojawią się w roku 2019. Przedstawione powyżej założenia i szacowane wartości dla **wskaźników produktu** są szacunkowe i mogą zostać skorygowane po otrzymaniu ostatecznych wyników oceny ex ante instrumentów finansowych. W punkcie e) przedstawiono czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie zakładanych celów pośrednich i końcowych. Cele pośrednie i końcowe dla wskaźników produktu **zostały oszacowane dla projektów w pełni zrealizowanych.**

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Wskaźniki produktu i powiązane z nim **KEW** obrazują projekty realizowane w ramach Priorytetów Inwestycyjnych 4b i 4c, których łączna alokacja stanowi 67% alokacji na OP 5. Projekty te będą realizowane w ramach kategorii interwencji: KI 13 (95 143 470 EUR w 4c); KI 14 (22 617 544 EUR); KI 16 (5 654 386 EUR); KI 68 (18 923 648 EUR); KI 69 (18 923 648 EUR).

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie,:

Zaproponowane **KEW** jak i **wskaźniki produktu** są kluczowe z punktu widzenia osiągnięcia celów szczegółowych OP 5 tj.: *Zwiększona efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach* oraz *Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym*.

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

IZ przygotowała wstępny indykatywny harmonogram naboru projektów, który uwzględnia założenia dotyczące tempa wdrażania projektów. Zaplanowano, iż zostaną ogłoszone 3 konkursy: 1. w roku 2016 na 100% alokacji na PI 4b, 2. również w roku 2016 na 50% alokacji na PI 4c oraz 3. w roku 2017 na 50% alokacji PI 4c. Biorąc pod uwagę prognozowany czas realizacji projektów (ok. 1,5 roku od momentu podpisania umowy) przewiduje się, iż w 2019 roku pojawią się pierwsze wartości **wskaźników produktu**, zaś wartość docelowa zostanie osiągnięta w roku 2021 dla PI 4b oraz 2022 dla PI 4c.

Kryteria wyboru projektów będą promowały te projekty, które będą zawierały wskaźniki produktu

monitorowane w ramach wykonania a tym samym będą w największym stopniu przyczyniać się do realizacji celów pośrednich i końcowych.

IZ po każdym naborze wniosków, na podstawie list wniosków przyjętych do dofinansowania oraz list rezerwowych, będzie monitorować szacowany poziom realizacji **wskaźnika produktu** i powiązanego z nim **KEW** w poszczególnych latach i na tej podstawie podejmować niezbędne kroki w celu zagwarantowania osiągnięcia wartości celów pośrednich i końcowych.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należycie uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

W trakcie wdrażania parametry decydujące o metodyce szacowania wartości pośrednich i końcowych ram wykonania, wskazane w powyższym punkcie a. mogą ulec zmianie i wówczas konieczne może być odpowiednie dostosowanie ram wykonania. Znaczący wpływ mogą mieć następujące czynniki:

- 1) zawieszenie płatności przez KE dla danej osi priorytetowej;
- 2) czynniki które mogą wpłynąć na harmonogram realizacji planów działania dot. spełnienia warunków wstępnych (ex ante), a które są poza kompetencjami IZ oraz instytucji odpowiedzialnych za spełnienie tych warunków;
- 3) fluktuacja cen na rynku.

Ponadto uruchomienie środków w programie/ogłoszenie konkursów w PI a w konsekwencji osiągnięcie zakładanych wskaźników uzależnione jest od:

1. wydania przez Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wytycznych horyzontalnych do których zobowiązuje ustawa o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 w zakresie:

- trybu i zakresu sprawozdawczości oraz monitorowania postępu rzeczowego realizacji
- programów operacyjnych;
- kontroli realizacji programów operacyjnych;
- trybu dokonywania wyboru projektów;
- kwalifikowalności wydatków w ramach programów operacyjnych;
- warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w programach operacyjnych;
- korekt finansowych w ramach programów operacyjnych;
- warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej;
- informacji i promocji;
- innych kwestii związanych z realizacją i zamknięciem programów operacyjnych;

2. przyjęcia aktów prawnych dotyczących OZE (tj. przyłączenia mocy powstałej z odnawialnych źródeł energii do sieci), które mogą mieć wpływ na terminy ogłaszania konkursów.

Oś priorytetowa 6 Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023) ¹¹	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ¹²
6	wskaźnik produktu		Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	0	409	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 31% alokacji OP 6.
6	wskaźnik produktu		Długość wybudowanej sieci wodociągowej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	0	323	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 16% alokacji OP 6.
6	wskaźnik produktu		Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	0	8	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 15% alokacji OP 6.
6	KEW		Wartość wskaźnika <i>Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej w zakontraktowanych umowach o dofinansowanie</i>	km	EFRR	Słabiej rozwinięte	153		IZ	KEW dla WP 1
6	KEW		Wartość wskaźnika <i>Długość wybudowanej sieci wodociągowej w zakontraktowanych umowach o dofinansowanie</i>	km	EFRR	Słabiej rozwinięte	121		IZ	KEW dla WP 2
6	KEW		Wartość wskaźnika <i>Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów w zakontraktowanych umowach o dofinansowanie</i>	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	8		IZ	KEW dla WP 3

¹¹ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

¹² Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

6	wskaźnik finansowy		Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte	35037501	181900719	IZ	
---	--------------------	--	---	-----	------	--------------------	----------	-----------	----	--

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Dla oszacowania **KEW** posłużono się danymi historycznymi z RPO WL 2007-2013 dotyczącymi tempa wdrażania projektów (od ogłoszenia konkursu do zakończenia realizacji projektu) w Działaniu 6.1 (zakres wsparcia analogiczny do zaprojektowanego w PI 6b), które wynosiło średnio 3 lata i 6 miesięcy. Po uwzględnieniu czynników tj. wstępny indykatywny harmonogram ogłaszania konkursów (przy założeniu, że środki zostaną uruchomione bez zbędnej zwłoki od momentu ogłoszenia wszystkich niezbędnych aktów prawnych) oszacowano wartość KEW w 2018 r. w OP 6 na poziomie 37% wartości docelowej wskaźnika dotyczącego kanalizacji sanitarnej (153 km), na poziomie 37% wartości docelowej wskaźnika dotyczącego sieci wodociągowej (121 km) oraz na poziomie 100% wartości docelowej wskaźnika dotyczącego zakładów zagospodarowania odpadów (8 wspartych ZZO).

Przy wyliczeniu **wskaźnika finansowego** na 2018 r. pod uwagę brane były doświadczenia obecnej perspektywy oraz indykatywny harmonogram naboru projektów. Wstępnie zaplanowano ogłoszenie 2 konkursów w ramach PI 6b w roku 2015 i 2017 (po 50% alokacji). Pierwszych umów należy się spodziewać w roku 2016 (25% alokacji). Szacuje się, iż w roku 2018 kontraktacja będzie na poziomie 75% PI 6b, do tego czasu zostanie również podpisana umowa na projekt strategiczny w 6a (70% alokacji 6a) – łącznie na poziomie OP6 kontraktacja osiągnie poziom 37%.

Wybrane **wskaźniki produktu** obejmują łącznie 96% alokacji na PI 6b, który stanowi 49% OP 6 oraz 70% alokacji na PI 6a co stanowi 15% alokacji na OP 6. Do oszacowania wartości celu końcowego wskaźników zostały wzięte pod uwagę dane historyczne z perspektywy 2007- 2013 RPO WL odnośnie inwestycji o zbliżonym zakresie zrealizowanych z działania 6.1 a także zgłoszone projekty strategiczne.

Ad wskaźnika 1. Przeciętny koszt jednostkowy wynosił 490 149,11 PLN. Po uwzględnieniu szacowanego poziomu dofinansowania (73%) oraz indeksu cen produkcji budowlano – montażowej WCPBM ostateczny koszt jednostkowy wskaźnika wyniósł: 358 019,84 PLN – co gwarantuje wsparcie budowy 409 km kanalizacji sanitarnej. Do oszacowania wartości celu pośredniego posłużono się danymi historycznymi dotyczącymi tempa realizacji tego typu interwencji (od podpisania umowy do złożenia wniosku o płatność końcową), który wynosił średnio 2 lata i 4 miesiące. Biorąc pod uwagę wstępny indykatywny harmonogram naboru wniosków oraz zapotrzebowanie na tego rodzaju inwestycje i możliwości ich realizacji przez potencjalnych Beneficjentów przewiduje się, iż pierwsze zobowiązania powinny zostać podjęte w 2016 r., zatem pierwsze wartości wskaźnika produktu pojawiają się w roku 2019.

Ad wskaźnika 2. Przeciętny koszt jednostkowy wynosił 364 664,74 PLN. Po uwzględnieniu szacowanego poziomu dofinansowania (63%) oraz indeksu cen produkcji budowlano – montażowej WCPBM ostateczny koszt jednostkowy wskaźnika wyniósł: 229 637,34 PLN – co gwarantuje wsparcie budowy 323 km sieci wodociągowej. Do oszacowania wartości celu pośredniego posłużono się danymi historycznymi dotyczącymi tempa realizacji tego typu interwencji (od podpisania umowy do złożenia wniosku o płatność końcową), który wynosił średnio 2 lata i 4 miesiące. Biorąc pod uwagę wstępny indykatywny harmonogram naboru wniosków

oraz zapotrzebowanie na tego rodzaju inwestycje i możliwości ich realizacji przez potencjalnych Beneficjentów przewiduje się, iż pierwsze zobowiązania powinny zostać podjęte w 2016 r., zatem pierwsze wartości wskaźnika produktu pojawią się w roku 2019.

Ad wskaźnika 3. Na podstawie zgłoszonego projektu strategicznego koszt jednostkowy wynosi 16 772 024,07 PLN. Po uwzględnieniu szacowanego poziomu dofinansowania (63%) oraz indeksu cen produkcji budowlano – montażowej WCPBM ostateczny koszt jednostkowy wskaźnika wynosi: 10 528 479,72 PLN – co gwarantuje wsparcie 8 zakładów zagospodarowania odpadów (ZZO). Do oszacowania wartości celu pośredniego posłużono się planami dotyczącymi spełnienia warunkowości ex-ante w zakresie gospodarowania odpadami, w myśl którego podpisanie umowy na realizację projektu kluczowego będzie możliwe najwcześniej w 2016 r. Biorąc zaś pod uwagę historyczne dane dotyczące tempa realizacji tego typu interwencji (od podpisania umowy do złożenia wniosku o płatność końcową), który wynosił średnio 3 lata i 9 miesięcy przewiduje się, iż wartości wskaźnika produktu pojawią się najwcześniej w roku 2020.

W punkcie e) przedstawiono czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie zakładanych celów pośrednich i końcowych. Cele pośrednie i końcowe dla wskaźników produktu **zostały oszacowane dla projektów w pełni zrealizowanych.**

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Wskaźniki produktu i powiązane z nim **KEW** obrazują projekty realizowane w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 6b oraz 6a, których alokacja stanowi 64% alokacji na OP 6 (alokacja na projekty realizujące wskaźnik stanowi zaś 62% Alokacji na OP 6). Projekty te będą realizowane w ramach kategorii interwencji: KI 17 (23 746 138 EUR); KI 20 (21 791 729 EUR); KI 21 (2 798 621 EUR); KI 22 (48 583 457 EUR) oraz KI 23 w ramach 6b (2 798 622 EUR).

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie,:

Zaproponowane **KEW** jak i **wskaźniki produktu** są kluczowe z punktu widzenia osiągnięcia celów szczegółowych OP 6 tj.: *realizacja zobowiązań akcesyjnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej oraz sprawny system selektywnej zbiórki odpadów w oparciu o instalacje regionalne.*

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

IZ przygotowała wstępny indykatywny harmonogram naboru projektów, który uwzględnia założenia dotyczące tempa wdrażania projektów. Zaplanowano, iż zostaną ogłoszone 3 konkursy: 1. w roku 2015 na 50% alokacji na PI 6b, 2. w roku 2017 na 50% alokacji na PI 6b. Biorąc pod uwagę prognozowany czas realizacji projektów (ok. 2 lata i 4 miesiące od momentu podpisania umowy) przewiduje się, iż w 2019 roku pojawią się pierwsze wartości **wskaźników produktu**, zaś wartość docelowa zostanie osiągnięta w roku 2022.

Kryteria wyboru projektów będą promowały te projekty, które będą zawierały wskaźniki produktu monitorowane w ramach wykonania a tym samym będą w największym stopniu przyczyniać się do realizacji celów pośrednich i końcowych. Ponadto realizacja projektu strategicznego w zakresie gospodarki odpadami

zostanie uruchomiona niezwłocznie po spełnieniu warunkowości ex-ante i będzie objęta „szczególnym nadzorem” ze strony IZ.

IZ po każdym naborze wniosków, na podstawie list wniosków przyjętych do dofinansowania oraz list rezerwowych, będzie monitorować szacowany poziom realizacji **wskaźników produktu** i powiązanych z nimi **KEW** w poszczególnych latach i na tej podstawie podejmować niezbędne kroki w celu zagwarantowania osiągnięcia wartości celów pośrednich i końcowych.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należycie uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

W trakcie wdrażania parametry decydujące o metodyce szacowania wartości pośrednich i końcowych ram wykonania, wskazane w powyższym punkcie a. mogą ulec zmianie i wówczas konieczne może być odpowiednie dostosowanie ram wykonania. Znaczący wpływ mogą mieć następujące czynniki:

- 1) zawieszenie płatności przez KE dla danej osi priorytetowej;
- 2) czynniki które mogą wpłynąć na harmonogram realizacji planów działania dot. spełnienia warunków wstępnych (ex ante), a które są poza kompetencjami IZ oraz instytucji odpowiedzialnych za spełnienie tych warunków;
- 3) fluktuacja cen na rynku.

Ponadto uruchomienie środków w programie/ogłoszenie konkursów w PI a w konsekwencji osiągnięcie zakładanych wskaźników uzależnione jest od:

1. wydania przez Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wytycznych horyzontalnych do których zobowiązuje ustawa o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 w zakresie:

- trybu i zakresu sprawozdawczości oraz monitorowania postępu rzeczowego realizacji
- programów operacyjnych;
- kontroli realizacji programów operacyjnych;
- trybu dokonywania wyboru projektów;
- kwalifikowalności wydatków w ramach programów operacyjnych;
- warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w programach operacyjnych;
- korekt finansowych w ramach programów operacyjnych;
- warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej;
- informacji i promocji;
- innych kwestii związanych z realizacją i zamknięciem programów operacyjnych.

2. przyjęcia rozporządzeń z zakresu pomocy publicznej (*Usługi w ogólnym interesie gospodarczym w obszarze gospodarowania odpadami*, *Wsparcie na rekultywację*),

3. aktualizacji Krajowego oraz wojewódzkiego planu gospodarowania odpadami, których załącznikami będą plany inwestycyjne zatwierdzenie przez Ministra Środowiska (planowana data zakończenia aktualizacji - koniec 2016 roku).

Oś priorytetowa 7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produkt, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023) ¹³	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ¹⁴
7	wskaźnik produktu		Liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	0	25	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 40% alokacji OP 7.
7	wskaźnik produktu		Liczba wspartych obiektów w miejscach dziedzictwa naturalnego	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	0	9	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 15% alokacji OP 7.
7	KEW		Wartość wskaźnika <i>Liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem w zakontraktowanych umowach o dofinansowanie</i>	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	14		IZ	KEW dla WP1.
7	KEW		Wartość wskaźnika <i>Liczba wspartych obiektów w miejscach dziedzictwa naturalnego w zakontraktowanych umowach o dofinansowanie</i>	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	9		IZ	KEW dla WP2.
7	wskaźnik finansowy		Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte	15064508	83184855	IZ	

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów

¹³ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

¹⁴ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Dla oszacowania **KEW** posłużono się danymi historycznymi z RPO WL 2007-2013 dotyczącymi tempa wdrażania projektów (od ogłoszenia konkursu do zakończenia realizacji projektu) w Działaniu 7.1 (zakres wsparcia analogiczny do zaprojektowanego w PI 6c), które wynosiło średnio 3 lata i 7 miesięcy. Po uwzględnieniu czynników tj. wstępny indykatywny harmonogram ogłaszania konkursów (przy założeniu, że środki zostaną uruchomione bez zbędnej zwłoki od momentu ogłoszenia wszystkich niezbędnych aktów prawnych) oszacowano wartość KEW w 2018 r. w OP 7 na poziomie 56% wartości docelowej wskaźnika produktu 1. (14 obiektów zasobów kultury) oraz na poziomie 100% wartości docelowej wskaźnika produktu 2. (9 obiektów dziedzictwa naturalnego).

Przy wyliczeniu **wskaźnika finansowego** na 2018 r. pod uwagę brane były doświadczenia obecnej perspektywy oraz indykatywny harmonogram naboru projektów. Wstępnie zaplanowano ogłoszenie dwóch konkursów w ramach PI 6c: w roku 2016 i 2017 (po 50% alokacji). Pierwszych umów należy się spodziewać w roku 2017 (25% alokacji), zaś w roku 2018 szacowany poziom kontraktacji wyniesie 75% alokacji PI 6c (w skali OP7 – 53% alokacji).

Wybrany **wskaźnik produktu nr 1** obejmuje 56% alokacji na PI 6c, który stanowi 71% alokacji na OP 7 (zatem obejmuje 40% alokacji na OP 7). Do oszacowania wartości celu końcowego wskaźnika zostały wzięte pod uwagę dane historyczne z perspektywy 2007- 2013 RPO WL odnośnie inwestycji o zbliżonym zakresie zrealizowanych z działania 7.1. W ramach PI możliwe są do realizacji typy projektów o zróżnicowanym koszcie historycznym (między 2 501 467 PLN a 4 213 289 PLN). Dla potrzeb oszacowania wartości docelowych wskaźnika oba ww. koszty uśredniono, w wyniku czego wyjściowy koszt jednostkowy wskaźnika wyniesie 5 086 938 PLN. Wartość tę zweryfikowano o szacowany poziom dofinansowania inwestycji (66%), a także uwzględniono wartości indeksu cen produkcji budowlano - montażowej. Ostatecznie, przyjęty jako podstawa dla oszacowania wartości wskaźnika, koszt jednostkowy wyniósł 3 345 338,11 PLN – co gwarantuje wsparcie 25 obiektów zasobów kultury. Biorąc pod uwagę wstępny indykatywny harmonogram naboru wniosków a także zapotrzebowanie na tego rodzaju inwestycje oraz możliwości ich realizacji przez potencjalnych Beneficjentów przewiduje się, iż pierwsze zobowiązania powinny zostać podjęte w 2017 r. Zatem uwzględniając średni czas realizacji projektów tego typu (od momentu podpisania umowy do złożenia wniosku o płatność końcową), który wynosi 2 lata i 4 miesiące pierwszych wartości wskaźnika produktu należy się spodziewać w roku 2020. W punkcie e) przedstawiono czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie zakładanych celów pośrednich i końcowych.

Cele pośrednie i końcowe dla wskaźnika produktu **zostały oszacowane dla projektów w pełni zrealizowanych.**

Wybrany **wskaźnik produktu nr 2** obejmuje 21% alokacji na PI 6c, który stanowi 71% alokacji na OP 7 (zatem obejmuje 15% alokacji na OP7). Do oszacowania wartości celu końcowego wskaźnika zostały wzięte pod uwagę dane historyczne z perspektywy 2007- 2013 RPO WL odnośnie inwestycji o zbliżonym zakresie zrealizowanych z działania 7.1., gdzie wyjściowy koszt jednostkowy wskaźnika wyniósł 5 086 938 PLN. Wartość tę zweryfikowano o szacowany poziom dofinansowania inwestycji (66%), a także uwzględniono wartości indeksu cen produkcji budowlano - montażowej. Ostatecznie, przyjęty jako podstawa dla oszacowania wartości wskaźnika, koszt jednostkowy wyniósł 3 345 338,11 PLN – co gwarantuje wsparcie 9 obiektów w miejscach dziedzictwa naturalnego. Biorąc pod uwagę wstępny indykatywny harmonogram naboru wniosków a także zapotrzebowanie na tego rodzaju inwestycje oraz możliwości ich realizacji przez potencjalnych Beneficjentów przewiduje się, iż pierwsze zobowiązania powinny zostać podjęte w 2018 r. Zatem uwzględniając średni czas realizacji projektów tego typu (od momentu podpisania umowy do złożenia wniosku o płatność końcową), który wynosi 2 lata i 4 miesiące pierwszych wartości wskaźnika produktu należy się spodziewać w roku 2021. W punkcie e) przedstawiono czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie

zakładanych celów pośrednich i końcowych.

Cele pośrednie i końcowe dla wskaźnika produktu **zostały oszacowane dla projektów w pełni zrealizowanych.**

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Wskaźniki produktu i powiązane z nimi **KEW** obrazują projekty realizowane w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 6c, którego alokacja stanowi 71% alokacji na OP 7 (alokacja na projekty realizujące wskaźniki stanowi zaś 55% alokacji na OP 7). W PI 6c projekty będą wspierane w ramach kategorii interwencji: KI 91 (10 740 231 EUR); oraz KI 94 (28 134 104 EUR).

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie,:

Zaproponowane **KEW** jak i **wskaźniki produktu** są kluczowe z punktu widzenia osiągnięcia celów szczegółowych OP 7 tj.: *Zwiększona dostępność zasobów dziedzictwa kulturowego i naturalnego regionu.*

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

IZ przygotowała wstępny indykatywny harmonogram naboru projektów, który uwzględnia założenia dotyczące tempa wdrażania projektów. Zaplanowano, iż zostanie ogłoszony jeden konkurs w kategorii obiektów kultury w roku 2016 na 56% alokacji na PI 6c (100% alokacji w tej kategorii). Biorąc pod uwagę prognozowany czas realizacji projektów (ok. 2 lata i 4 miesiące od momentu podpisania umowy) przewiduje się, iż w 2020 roku pojawią się pierwsze wartości **wskaźnika produktu nr 1**, zaś wartość docelowa zostanie osiągnięta w roku 2023. Z kolei dla kategorii dziedzictwa naturalnego również zaplanowano jeden konkurs w roku 2017 na 21% alokacji na PI 6c (100% alokacji w tej kategorii). Biorąc pod uwagę prognozowany czas realizacji projektów (ok. 2 lata i 7 miesięcy od momentu podpisania umowy) przewiduje się, iż w 2021 roku pojawią się pierwsze wartości **wskaźnika produktu nr 2**, zaś wartość docelowa zostanie osiągnięta w roku 2023.

Kryteria wyboru projektów będą promowały te projekty, które będą zawierały wskaźniki produktu monitorowane w ramach wykonania a tym samym będą w największym stopniu przyczyniać się do realizacji celów pośrednich i końcowych.

IZ po każdym naborze wniosków, na podstawie list wniosków przyjętych do dofinansowania oraz list rezerwowych, będzie monitorować szacowany poziom realizacji **wskaźników produktu** i powiązanych z nim **KEW** w poszczególnych latach i na tej podstawie podejmować niezbędne kroki w celu zagwarantowania osiągnięcia wartości celów pośrednich i końcowych.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas

instytucja zarządzająca może uznać to za należycie uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

W trakcie wdrażania parametry decydujące o metodyce szacowania wartości pośrednich i końcowych ram wykonania, wskazane w powyższym punkcie a. mogą ulec zmianie i wówczas konieczne może być odpowiednie dostosowanie ram wykonania. Znaczący wpływ mogą mieć następujące czynniki:

- 1) zawieszenie płatności przez KE dla danej osi priorytetowej;
- 2) czynniki które mogą wpłynąć na harmonogram realizacji planów działania dot. spełnienia warunków wstępnych (ex ante), a które są poza kompetencjami IZ oraz instytucji odpowiedzialnych za spełnienie tych warunków;
- 3) fluktuacja cen na rynku.

Ponadto uruchomienie środków w programie/ogłoszenie konkursów w PI a w konsekwencji osiągnięcie zakładanych wskaźników uzależnione jest od:

1. wydania przez Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wytycznych horyzontalnych do których zobowiązuje ustawa o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 w zakresie:

- trybu i zakresu sprawozdawczości oraz monitorowania postępu rzeczowego realizacji
- programów operacyjnych;
- kontroli realizacji programów operacyjnych;
- trybu dokonywania wyboru projektów;
- kwalifikowalności wydatków w ramach programów operacyjnych;
- warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w programach operacyjnych;
- korekt finansowych w ramach programów operacyjnych;
- warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej;
- informacji i promocji;
- innych kwestii związanych z realizacją i zamknięciem programów operacyjnych;

2. przyjęcia rozporządzeń z zakresu pomocy publicznej (*pomoc publiczna w sektorze kultury i dziedzictwa kulturowego*).

Oś priorytetowa 8 Mobilność regionalna i ekologiczny transport

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023) ¹⁵	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ¹⁶
8	wskaźnik produktu	CO 14	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	EFRR	Słabiej rozwinięte	30	300	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 83% alokacji OP 8.
8	KEW		Wartość wskaźnika <i>Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg w zakontraktowanych umowach o dofinansowanie</i>	km	EFRR	Słabiej rozwinięte	150		IZ	KEW dla WP
8	wskaźnik finansowy		Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte	61452456	318860048	IZ	

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Dla oszacowania **KEW** posłużono się danymi historycznymi z RPO WL 2007-2013 dotyczącymi tempa wdrażania projektów w Działaniu 5.1 i 5.2 (zakres wsparcia analogiczny do zaprojektowanego w PI 7b), który wynosił średnio 2 lata i 3 miesiące dla procedury konkursowej (od momentu ogłoszenia naboru wniosków do zakończenia realizacji projektu) zaś 2 lata samej realizacji projektów w trybie pozakonkursowym. Po uwzględnieniu czynników tj. wstępny indykatywny harmonogram ogłaszania konkursów (przy założeniu, że środki zostaną uruchomione bez zbędnej zwłoki od momentu ogłoszenia wszystkich niezbędnych aktów prawnych) oraz stopień zaawansowania projektów strategicznych oszacowano wartość KEW w 2018 r. w na poziomie 50% wartości docelowej wskaźnika produktu (150 km).

Przy wyliczeniu **wskaźnika finansowego** na 2018 r. pod uwagę brane były doświadczenia obecnej perspektywy

¹⁵ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

¹⁶ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

oraz indykatywny harmonogram naboru projektów. Z uwagi na pozakonkursowy tryb wyboru projektów w PI 7b przewiduje się, iż umowy będą podpisywane stopniowo w kolejnych latach, zaś szacowany poziom kontraktacji w roku 2018 wyniesie 50% alokacji PI 7b (w skali całej OP8 – 42% alokacji).

Wybrany **wskaźnik produktu** obejmuje 100% alokacji na PI 7b, co stanowi 83% alokacji na OP 8. Do oszacowania wartości celu końcowego wskaźnika zostały wzięte pod uwagę dane historyczne z perspektywy 2007 - 2013 RPO WL z działania 5.1 oraz 5.2, w których realizowano inwestycje o zbliżonym zakresie. Przeciętna wartość projektów wahała się od 23 625 795,17 PLN do 30 712 399,88 PLN. Historyczny koszt jednostkowy zweryfikowano o szacowany poziom dofinansowania inwestycji (85%), a także uwzględniono indeks cen produkcji budowlano – montażowej WCPBM. Ostatecznie, przyjęty jako podstawa dla oszacowania wartości wskaźnika, koszt jednostkowy wyniósł 2 122 157,35 PLN, co gwarantuje w ramach OP 8 przebudowę i modernizację 300 km dróg. Do oszacowania wartości celu pośredniego wykorzystano dane historyczne na temat tempa wdrażania i realizacji projektów tego typu w poprzedniej perspektywie finansowej (średnio 2 lata i 3 miesiące dla procedury konkursowej - od momentu ogłoszenia naboru wniosków do zakończenia realizacji projektu, zaś 2 lata samej realizacji projektów w trybie pozakonkursowym). Biorąc pod uwagę harmonogram ogłaszania delegowanych aktów prawnych oraz stopień zaawansowania prac nad projektami strategicznymi przewiduje się, iż pierwsze zobowiązania powinny zostać podjęte w 2016 r., zatem pierwszych wartości wskaźnika należy spodziewać się w roku 2018 na poziomie 10%, tj. 30 km dróg. W punkcie e) przedstawiono czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie zakładanych celów pośrednich i końcowych.

Cele pośrednie i końcowe dla wskaźnika produktu **zostały oszacowane dla projektów w pełni zrealizowanych.**

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Wskaźnik produktu i powiązany z nim **KEW** obrazują projekty realizowane w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 7b, którego alokacja stanowi 83% alokacji na OP 8. W PI 7b projekty będą wspierane w ramach kategorii interwencji KI 34 (225 614 285 EUR).

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie,:

Zaproponowany **KEW** jak i **wskaźnik produktu** są kluczowe z punktu widzenia osiągnięcia celów szczegółowych OP 8 tj.: *Zwiększona dostępność drogowa w regionie.*

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

IZ przygotowała wstępny indykatywny harmonogram podpisywania umów dla projektów strategicznych, wg którego co roku począwszy od roku 2016 będą przybywać nowe zobowiązania. Szacuje się, iż wartość docelowa **wskaźnika produktu** zostanie osiągnięta w roku 2022.

Wszystkie projekty strategiczne zostaną objęte szczególną opieką i nadzorem, w celu monitorowania postępów ich przygotowania a następnie realizacji.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należycie uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

W trakcie wdrażania parametry decydujące o metodyce szacowania wartości pośrednich i końcowych ram wykonania, wskazane w powyższym punkcie a. mogą ulec zmianie i wówczas konieczne może być odpowiednie dostosowanie ram wykonania. Znaczący wpływ mogą mieć następujące czynniki:

- 1) zawieszenie płatności przez KE dla danej osi priorytetowej;
- 2) czynniki które mogą wpłynąć na harmonogram realizacji planów działania dot. spełnienia warunków wstępnych (ex ante), a które są poza kompetencjami IZ oraz instytucji odpowiedzialnych za spełnienie tych warunków;
- 3) fluktuacja cen na rynku.

Ponadto uruchomienie środków w programie/ogłoszenie konkursów w PI a w konsekwencji osiągnięcie zakładanych wskaźników uzależnione jest od:

1. wydania przez Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wytycznych horyzontalnych do których zobowiązuje ustawa o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 w zakresie:

- trybu i zakresu sprawozdawczości oraz monitorowania postępu rzeczowego realizacji
- programów operacyjnych;
- kontroli realizacji programów operacyjnych;
- trybu dokonywania wyboru projektów;
- kwalifikowalności wydatków w ramach programów operacyjnych;
- warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w programach operacyjnych;
- korekt finansowych w ramach programów operacyjnych;
- warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej;
- informacji i promocji;
- innych kwestii związanych z realizacją i zamknięciem programów operacyjnych.

Oś priorytetowa 9 Rynek pracy

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023) ¹⁷			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ¹⁸
							M	K	O	M	K	O		
9	Wskaźnik produktu	CO01	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięte	3558	5338	8896	8006	12008	20014	System informatyczny SL 2014	
9	Wskaźnik produktu	8.7.2	Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięte	-	-	1768	-	-	3978	System informatyczny SL 2014	
9	Wskaźnik postępu finansowego	8.8.3	Kwota wydatków EFS certyfikowanych do Komisji Europejskiej	EUR	EFS	Słabiej rozwinięte	42 103 951,00			232 875 838 ,00			System informatyczny SL 2014	Wartość pośrednia na koniec 2018 r. i końcowa na koniec 2023 r.

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Podczas szacowania wartości docelowych wskaźników produktu wykorzystano m.in. doświadczenie

¹⁷ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

¹⁸ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

z wdrażania oraz monitorowania PO KL 2007-2013 w zakresie: harmonogramów ogłaszania konkursów, specyfiki grupy docelowej. Ponadto uwzględniono wnioski z badań ewaluacyjnych zrealizowanych na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego oraz innych instytucji.

W odniesieniu do wartości wskaźnika Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.i, który został włączony do ram wykonania zastosowano następujący sposób wyliczeń:

20 014 osób wartość docelowa wskaźnika (2023) na 10 lat

20 014 / 9 lat = 2 224 osoby

2 224 osoby x 4 lata = 8 896 osób

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Działań komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec 2011 roku w ramach Działania 6.1 liczba osób bezrobotnych, które rozpoczęły udział w projektach wynosiła 48 681, co stanowiło 91,31% ogółu osób, które rozpoczęły udział w ramach Działania 6.1 PO KL. Jednak nie można założyć podobnych proporcji w odniesieniu do PI 8.i w ramach RPO 2014-2020 na rok 2018, ponieważ w ramach Działania 6.1 PO KL realizowano szereg działań niezwiązanych z subsydiowanym zatrudnieniem. Zdecydowaną większość stanowiły projekty szkoleniowe oraz zakładające udzielanie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej (Poddziałanie 6.1.3 PO KL).

OPIS PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ I CZYNNIKÓW, JAKIE MIAŁY WPŁYW NA WARTOŚĆ DOCELOWĄ

1. dane historyczne

- *Typ beneficjenta* - Poddziałanie 6.1.1 PO KL - głównie podmioty komercyjne
- *Rodzaj instrumentu / forma wsparcia*: staż, zatrudnienie subsydiowane, szkolenia
- *Poziom danych*: dane regionalne
- *Wielkość próby*: 20 projektów – procedura konkursowa
- *Przeciętna wartość projektów*: 883 392,20 PLN

2. sytuacja i trendy społeczno-gospodarcze/inne uwarunkowania

Informacje dotyczące bieżącej perspektywy finansowej na lata 2007 - 2013

Jednym z najbardziej negatywnych skutków zmian, jakie zaszły w Polsce w związku z transformacją systemową jest zjawisko długotrwałego bezrobocia. Skala długotrwałego bezrobocia jest znacząca zarówno w województwie lubelskim, jak i w całym kraju. Do głównych przyczyn tego zjawiska zaliczyć można zmniejszenie wielkości podaży pracy przy jednoczesnym zwiększeniu efektywności zatrudnienia oraz zwiększeniu wymagań pracodawców dotyczących kwalifikacji pracowników. Ponadto duży wpływ na skalę długotrwałego bezrobocia ma niedostosowany do potrzeb lokalnego rynku system edukacyjny. Aby przeciwdziałać bezrobociu oraz zapobiegać jego negatywnym skutkom urzędy pracy poprzez tzw. „aktywne formy” prowadzą politykę interwencyjną na rynku pracy, która zmierza do wspierania i tworzenia nowych miejsc pracy dla bezrobotnych oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób mających trudności w znalezieniu pracy.

W końcu czerwca 2014 r. w urzędach pracy województwa lubelskiego zarejestrowanych było **118 755 bezrobotnych**. W stosunku do czerwca 2013 r. liczba osób bezrobotnych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 7,6%.

W końcu czerwca 2014 r. w powiatowych urzędach pracy województwa lubelskiego zarejestrowanych było **57 044 kobiety**, stanowiły one 48,0% ogółu bezrobotnych.

Na koniec czerwca 2014 r. w urzędach pracy województwa lubelskiego **75 009** (50,7% stanowiły kobiety) osób pozostawało w ewidencji urzędów pracy długotrwale, stanowiły one 63,2% ogółu populacji. Najlichnieszą grupę wiekową wśród zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych stanowiły osoby w wieku od 25 do 34 lat (33,2%) oraz od 35 do 44 lat (21,6%). Najmniej było osób starszych od 60 do 64 lat – 4%. Na koniec II kwartału 2014 r. pod względem poziomu wykształcenia najlichnieszą kategorię w omawianej subpopulacji

stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym - 26,5% oraz gimnazjalnym i niższym – 26,4%. Najmniej było osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 11,18%. Pod względem stażu pracy w ewidencji długotrwale bezrobotnych dominowały osoby, które nie posiadały stażu pracy (26,6%).

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec czerwca 2014 roku w ramach Priorytetu VI PO KL - 21109 osób długotrwale bezrobotnych zakończyło udział w projektach, co stanowi 31,6% ogółu osób (66 891). Ponadto w ramach Priorytetu VI PO KL osiągnięto wskaźnik efektywności zatrudnieniowej w grupie osób długotrwale bezrobotnych na poziomie 64,10% (tj. spośród 6 977 osób długotrwale bezrobotnych, które zakończyły udział w projekcie 4 472 osoby znalazły lub kontynuują zatrudnienie).

Zgodnie z *Podręcznikiem wskaźników PO KL 2007-2013* za osoby długotrwale bezrobotne uważa się osoby, które spełniają kryteria wymagane zgodnie z definicją *Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* tj. bezrobotny długotrwale to bezrobotny pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy (na podst. Art. 2 pkt. 5) *Ustawy - Dz. U. 2004 Nr 99 poz. 1001 z późn. zm.*(tekst jednolity: Dz. U. z 2008 Nr 69, poz. 415 z późn. zm.).

Zmiana definicji wskaźnika w perspektywie finansowej 2014-2020

Definicja wskaźnika *Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (C)* - Status na rynku pracy jest określany w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie.

Definicja osoby bezrobotnej – *osoby pozostające bez pracy, gotowe do podjęcia pracy i aktywnie poszukujące zatrudnienia. Definicja uwzględnia osoby zarejestrowane jako bezrobotne zgodnie z krajowymi definicjami, nawet jeżeli nie spełniają one wszystkich trzech kryteriów.*

Sformułowania zapisane kursywą są identyczne z definicją Eurostat dla Polityki Rynku Pracy. Definicja uwzględnia zarówno osoby bezrobotne w rozumieniu badania aktywności ekonomicznej ludności (LFS) jak i osoby zarejestrowane jako bezrobotne.

Definicja pojęcia „długotrwale bezrobotny” różni się w zależności od wieku:

- Młodzież (<25 lat) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 6 miesięcy (>6 miesięcy).

- Dorośli (25 lat lub więcej) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy (>12 miesięcy).

Definicja opracowana na podstawie: Eurostat, baza danych Polityki Rynku Pracy (LMP).

Wnioski z raportu badania ewaluacyjnego pn. ***Badanie skuteczności wsparcia realizowanego w ramach komponentu regionalnego PO KL 2007-2013*** zrealizowanego na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego przez PAG Uniconsult:

- **Efekty pół roku po udzieleniu wsparcia**

- Niepracujący w momencie przystąpienia do projektu

Jeśli chodzi o status w momencie przystąpienia do projektu, to osobami które najczęściej znajdowały pracę okazały się osoby zarejestrowane jako bezrobotne przez krócej niż rok oraz mężczyźni zarejestrowani jako poszukujący pracy. **Szansę znalezienia pracy obniżało u wszystkich zarówno długotrwale bezrobocie, brak zarejestrowania w urzędzie pracy – szczególnie u osób niepełnosprawnych.** Również u kobiet bycie zarejestrowaną jako szukająca pracy wiązało się z takim efektem. Niższe prawdopodobieństwo posiadania pracy miały też osoby z prawem do zasiłku rodzinnego ale bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych. Z kolei posiadane doświadczenie zawodowe zwiększało szansę znalezienia pracy.

Pośród osób niepracujących 44% skierowanych zostało na staż. Jest to główna forma wsparcia z której korzystają osoby młode do 24 roku życia (61%), bez doświadczenia (53%) lub z zaledwie 2 letnim doświadczeniem zawodowym (55%). Na staże są również kierowane osoby po 50 roku życia (37%).

Kierowane są na nie częściej młode kobiety (64%) niż mężczyźni (57%), osoby z wykształceniem co najmniej średnim, zamieszkałe w miastach.

Stażę są jedną z lepiej ocenianych form wsparcia – zdecydowana większość uznaje je za raczej (32%) lub

bardzo pomocne (60%). Sześć miesięcy po projekcie pracuje 42% osób, które skorzystały ze stażu.

Udział osób niepracujących, które podjęły pracę w 6 miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie, w łącznej liczbie osób, które wsparto w 2013 r.:

Priorytet VI: Ogółem - 52%

Priorytet VI: Osoby w wieku 15-24 – 51%

Priorytet VI: Osoby w wieku 50-64 – 38%

Priorytet VI: Osoby niepełnosprawne – 39%

Priorytet VI: Osoby długotrwale bezrobotne – 41%

Priorytet VI: Osoby z obszarów wiejskich – 48%

Wnioski z raportu badania ewaluacyjnego pn. **Ocena efektywności form wsparcia oferowanego w ramach komponentu regionalnego PO KL** zrealizowanego na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego przez PSDB Sp. z o.o.:

- Względnie niski udział osób długotrwale bezrobotnych (co trzeci z bezrobotnych przystępujących do projektu miał status długotrwale bezrobotnego) wśród uczestników projektów (znacznie niższy niż np. udział długotrwale bezrobotnych w strukturze bezrobocia w woj. lubelskim).

Rekomendacja

Pożądanym jest zapewnienie w projektach odpowiedniego udziału osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy celem skoncentrowania pomocy na najbardziej potrzebujących, a jednocześnie mając na uwadze minimalizację efektu jałowego biegu.

Sposób wdrożenia

W przyszłym okresie programowania niezależnie od przyjętych wskaźników na poziomie programu operacyjnego warto przyjąć zestaw dodatkowych wskaźników, które uwzględniałyby specyfikę regionalnego / lokalnych rynków pracy i które byłyby równolegle monitorowane ze wskaźnikami dla danego programu operacyjnego.

Należałoby zweryfikować udział w projektach innych grup defaworyzowanych na rynku pracy lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, które niekoniecznie są objęte sprawozdawczością PO KL (np. osoby bezrobotne samotnie wychowujące dzieci, imigranci itp.). Należałoby również przeanalizować jakie ewentualnie „nowe grupy” wymagają szczególnego wsparcia w regionie w związku z nowymi czynnikami / okolicznościami sprzyjającymi wykluczeniu społecznemu i zawodowemu (np. osoby powracające do Polski z emigracji zarobkowej).

W procedurach kontroli projektów, zasadnym jest opracowanie ścieżki identyfikacji ewentualnych przypadków creamingu tj. formalnego lub nieformalnego utrudniania dostępu do wsparcia osób, które mają mniejsze szanse powrotu na rynek pracy.

Baza STRATEG – województwo lubelskie

Czas pozostawania bez pracy (miesiące) – rok 2012 – 14,2

Przeciętny czas poszukiwania pracy obliczany jest jako suma wszystkich długości czasów poszukiwania pracy (deklarowanych przez osoby bezrobotne; w miesiącach) przez liczbę osób bezrobotnych.

Metodologia:

Dane pochodzą z reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności. Badanie przeprowadzane jest w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte są osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych powyżej 3 miesięcy, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy.

Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych, mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie. Badanie nie obejmuje gospodarstw domowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania.

Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do aktywnych zawodowo zaliczono osoby pracujące i bezrobotne. Za bezrobotne uznano osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi;
- były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.
- w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie nie dłuższym niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Liczba osób bezrobotnych wg BAEL (tys.) – rok 2012 – 111,0

Liczba osób w wieku 15-74 lata pozostających bez pracy, aktywnie poszukująca pracy i gotowa podjąć pracę.

Metodologia:

Dane pochodzą z reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności. Badanie przeprowadzane jest w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału (w każdym z 13 tygodni kwartału badana jest 1/13 część kwartalnej próby mieszkań). Wyniki badań kwartałów przeliczane są na dane przeciętne w roku. Badaniem objęte są osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Badaniem nie są objęte osoby przebywające poza gospodarstwem domowym (np. przebywały za granicą lub w gospodarstwach zbiorowego zakwaterowania) 12 miesięcy lub więcej. Badanie nie obejmuje gospodarstw domowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania. Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych, mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie.

Do bezrobotnych zostały zaliczone osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
- były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono również osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie

w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Dane badania BAEL dla 2010-2012 nie są w pełni porównywalne z danymi dla lat poprzednich, ponieważ:

– wyniki badania BAEL są uogólniane na populację generalną przy zastosowaniu danych o ludności Polski w wieku 15 lat i więcej, pochodzących z bilansów opracowanych na podstawie wyników spisów powszechnych – dla lat 2003-2009 na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, a dla lat 2010-2012 na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011,

– od III kwartału 2012 wprowadzono zmiany metodologiczne, mające na celu dostosowanie populacji objętej badaniem do zaleceń Eurostatu.

– poza zakresem badania, pozostają osoby przebywające poza gospodarstwem domowym, tj. za granicą lub w gospodarstwach zbiorowego zakwaterowania, 12 miesięcy lub więcej (do II kwartału 2012 r. było to powyżej 3 miesięcy).

Dane przeciętne w roku dla lat 2010-2012 zostały przeliczone i zachowują porównywalność.

W ramach wskaźnika „Liczba osób, które zakończyły udział w projekcie – ogółem”:

3. sposób szacowania wartości wskaźnika

Dane historyczne z KSI SIMIK 2007-2013

- koszt szkolenia osób długotrwale bezrobotnych oszacowany został na podstawie Priorytetu VI PO KL (Poddziałanie 6.1.1) w projektach zakończonych - koszt na osobę od 5 151 PLN do 15 926 PLN, średnio **7 743 PLN**.

- w ramach wskaźnika „Liczba osób, które zakończyły udział w projekcie – ogółem”:

Staż/subsydia w Poddziałaniu 6.1.1 (ze szkoleniami) od 3 917 do 40 273 PLN średnio na osobę (uczestnika projektu): 10 450 PLN

- w ramach wskaźnika " Liczba osób, które zakończyły udział w projekcie - ogółem" w:
Poddziałanie 6.1.3 w projektach niezakończonych koszt na osobę wahał się od 7 234 PLN do 10 976 PLN, średnio 8 116 PLN

WYLICZENIA:

Warianty

1. KSI - Staż/subsydia w Poddziałaniu 6.1.1 (ze szkoleniami) od 3 917 do 40 273 PLN średnio na osobę (uczestnika projektu): **10 450 PLN**
2. Staż + szkolenia
988,40 PLN (stawka MPiPS 1 września 2013) + 30% pochodne = 1 284,92 PLN

6 m-cy x 1 284,92 PLN = 7 709,52 PLN

dojazdy (150,00 PLN/m-c) - 6 m-cy x 150,00 PLN = 900,00 PLN

badania – 100,00 PLN

łącznie wartość stażu = 8 709,52 PLN

Staż (6 m-cy) 9 000,00 PLN + szkolenie 7 743 PLN = **16 743 PLN**

3. Prace interwencyjne + szkolenie

1 600,00 PLN (stawka MPiPS 1 września 2013)

1 600,00 PLN + 30% = 2 080,00 PLN

12 m-cy x 2 080,00 PLN = 24 960,00 PLN

Prace interwencyjne (12 m-cy) 24 960,00 PLN + 7 743 PLN = **32 703,00 PLN**

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowaniu ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

I. 60% SUBSYDIA I SZKOLENIA (bez dotacji)

Suma warianty 1-3: 59 896 PLN / 3 warianty = 19 965,33 PLN

Koszt jednostkowy 19 965,33 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **21 185,45 PLN**

155 939 663,45 PLN / 21 185,45 PLN = 7 361 osób

II. 40% SZKOLENIA

Koszt jednostkowy dot. szkoleń 7 743 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **8 216,19 PLN**

103 959 755,65 PLN / 8 216,19 PLN = 12 653 osoby

Wartość docelowa: 20 014 osób

12 653 osoby (szkolenia) + 7 361 osób (wariant 1-3 Subsydia +szkolenia) = 20 014 osób

Proporcje podziału środków:

60% SUBSYDIA I SZKOLENIA – 155 939 663,45 PLN

40% SZKOLENIA – 103 959 755,65 PLN

Alokacja na PI 8.i wynosi 109 692 951,76 Euro

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz prognozą rozłożenia wydatków w okresie 2014-2020, do obliczenia alokacji przyjęto kurs EUR 3,55 zł oraz prognozę inflacji na lata 2014-2020, która po zastosowaniu ważenia wyniosła 113,8%

341 972 946,17 PLN

w tym 75% alokacji przeznaczonych na realizację wskaźnika tj. 259 899 439,10 PLN

pozostałe środki zostały przeznaczone na:

5% na osoby bierne zawodowo

20% na rolników

W odniesieniu do wartości wskaźnika **Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie** w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.iii, który został włączony do ram wykonania zastosowano następujący sposób wyliczeń:

3 978 osób wartość docelowa wskaźnika (2023) na 10 lat

3 978 /9 lat = 442 osoby

442 x 4 lata = 1 768 osób

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Działań komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec 2011 roku w ramach Działania 6.2 liczba osób, które uzyskały środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej wynosi 1 097 osób, co stanowi 83,71% ogółu osób, które rozpoczęły udział w ramach Działania 6.2 PO KL. Jednak nie można założyć podobnych proporcji w odniesieniu do PI 8.iii w ramach RPO 2014-2020 na rok 2018, z uwagi na założenie równomiernego podziału środków.

OPIS PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ I CZYNNIKÓW, JAKIE MIAŁY WPŁYW NA WARTOŚĆ DOCELOWĄ

1. dane historyczne

- *Typ beneficjenta* - Działanie 6.2 PO KL - głównie podmioty komercyjne, Poddziałanie 6.1.3 PO KL – podmioty publiczne, Poddziałanie 8.1.2 PO KL – podmioty komercyjne i podmiot publiczny
- *Rodzaj instrumentu / forma wsparcia*: dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej (Działanie 6.2 PO KL i Poddziałanie 8.1.2 PO KL wysokość dotacji do 40 tys. PLN, Poddziałanie 6.1.3 PO KL wysokość dotacji 6 x przeciętne wynagrodzenie), szkolenie, doradztwo
- *Poziom danych*: dane regionalne
- *Wielkość próby*: Działanie 6.2 PO KL - 41 projektów, Poddziałanie 6.1.3 PO KL - 21 projektów (umowy ramowe), Poddziałanie 8.1.2 PO KL – 3 projekty
- *Przeciętna wartość projektów*: Działanie 6.2 PO KL - 1 816 927,35 PLN, Poddziałanie 6.1.3 PO KL - 18 949 982,14 PLN (umowy ramowe), Poddziałanie 8.1.2 PO KL – 6 156 314,15 PLN

2. sytuacja i trendy społeczno-gospodarcze/inne uwarunkowania

W końcu czerwca 2014 r. w urzędach pracy województwa lubelskiego zarejestrowanych było **118 755 bezrobotnych**. W stosunku do czerwca 2013 r. liczba osób bezrobotnych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 7,6%.

Według stanu na 30 czerwca 2013 r. w rejestrze REGON zaewidencjonowanych było 168 291 podmiotów. W odniesieniu do końca roku poprzedniego liczba podmiotów gospodarki narodowej w województwie lubelskim wzrosła o 2 264. Wśród zarejestrowanych w województwie podmiotów gospodarczych ponad 95% (161 217) stanowią mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające do 9 osób). W strukturze przedsiębiorstw województwa dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (około 76%), spółki handlowe stanowią 6,1 % a spółdzielnie zaledwie 0,7 % wszystkich podmiotów gospodarczych województwa. Według danych na dzień 30 czerwca 2013 r. w rejestrze REGON widnieją 1 324 nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej – tj. o 185 podmiotów mniej niż na koniec roku 2012. Wśród podmiotów rozpoczynających działalność gospodarczą przeważały osoby fizyczne - ponad 88 %. Liczba wyrejestrowanych podmiotów na koniec pierwszego półrocza 2013 roku wyniosła 704.

Również udział firm małych i średnich w strukturze przedsiębiorstw jest znacznie wyższy niż średnia krajowa – jest to jedna z przyczyn niskiej innowacyjności przemysłu. Ok. 60 % przedsiębiorstw na Lubelszczyźnie opiera swoją działalność na nisko zaawansowanych technologiach. Czynnikiem ten przyczynia się do zacofanej struktury gospodarki.

Należy mieć na uwadze, że Lubelszczyzna jest uznawana za region słabo rozwinięty o niskiej dynamice wzrostu PKB. Przyczyn tej sytuacji można doszukiwać się w fakcie, iż województwo lubelskie uznawane jest za region stagnacyjny – charakteryzujący się brakiem miast metropolitalnych, brakiem atrakcyjnego przemysłu oraz „syndromem niedostatecznego rozwoju.”

Według danych zamieszczonych w *Bilansie Kapitału Ludzkiego* w skali kraju 13% mężczyzn i 8% kobiet prowadzi swoją działalność gospodarczą. Z danych zamieszczonych w BKL wynika, że osoby prowadzące

własną działalność gospodarczą należą do grupy osób najpóźniej wycofujących się z rynku pracy.

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec czerwca 2014 roku:

- w ramach Priorytetu VI PO KL:

- 11 694 osoby otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym 3 394 osoby długotrwale bezrobotne tj. 29,0% ogółu

- utworzono 11 717 miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej, w tym 3 463 dla osób długotrwale bezrobotnych

- wskaźnik efektywności zatrudnieniowej osiągnięto na poziomie 69,25% (tj. spośród 16 426 osób, które zakończyły udział w projekcie 11 375 osób znalazło lub kontynuuje zatrudnienie).

- w ramach Priorytetu VIII PO KL:

- 253 osoby otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej,

- utworzono 308 miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej

Wnioski z raportu badania ewaluacyjnego pn. *Badanie skuteczności wsparcia realizowanego w ramach komponentu regionalnego PO KL 2007-2013* zrealizowanego na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego przez PAG Uniconsult:

- **Efekty pół roku po udzieleniu wsparcia**

- Niepracujący w momencie przystąpienia do projektu

W ciągu pół roku po zakończeniu swojego udziału w projekcie pracuje 30% bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo wspieranych w projektach komponentu regionalnego PO KL, dodatkowo 8% uczestników stworzyło dla siebie miejsce pracy. Skuteczność wsparcia jest niższa niż w poprzednich latach, co wynika z mniejszej liczby przyznanych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej. W sześć miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie, ten typ wsparcia cechuje się najwyższą skutecznością.

- Pracujący w momencie przystąpienia do projektu

Wśród pracujących wspieranych w PO KL zdecydowana większość utrzymała zatrudnienie (92%, w tym 15% prowadzi własną firmę), zazwyczaj u tego samego pracodawcy, co w momencie przystąpienia do projektu (nawet w przypadku projektów outplacementowych). Nieliczni, którzy jednak zmienili pracę dokonali tego zazwyczaj z własnej inicjatywy (74%).

- Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej

W perspektywie pół roku od zakończenia udziału w projekcie dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej mają najwyższą skuteczność spośród oferowanych form wsparcia. Prawie wszyscy jej odbiorcy są zdania, że przyznane środki były dla nich bardzo (86%) i raczej (12%) pomocne, a projekt w znacznym stopniu przyczynił się do prowadzenia przez nich firmy (79%).

Wraz z końcem okresu ustawowych ulg finansowych dla nowopowstałych przedsiębiorstw nastąpił spodziewany spadek przeżywalności firm. Po 30 miesiącach od zakończenia udziału w projekcie funkcjonuje niespełna co druga firma, o 30 p.p. mniej niż przed rokiem. Wartość wskaźnika przeżywalności przedsiębiorstw uzyskana w badaniu 1,5 roku po zakończeniu udziału w projektach – 78 proc. – nie odbiega od ogólnopolskiej tendencji. Zgodnie z danymi GUS, wskaźnik przeżywalności do końca 2010 roku wszystkich polskich przedsiębiorstw założonych w 2009 roku wynosi 77 proc. (GUS, 2011). Tyle samo (77 proc.) wyniósł wskaźnik przeżycia firm prowadzonych przez osoby fizyczne, czyli firm o podobnej charakterystyce, jak utworzone przez

odbiorców wsparcia PO KL.

Wnioski z raportu badania ewaluacyjnego pn. *Ocena efektywności form wsparcia oferowanego w ramach komponentu regionalnego PO KL* zrealizowanego na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego przez PSDB Sp. z o.o.:

- Średnio co 20-ta z badanych osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo prowadziła własną działalność gospodarczą w ciągu 6 miesięcy od zakończenia udziału w projekcie, co w wartościach bezwzględnych oznacza, że powstało około 2 700 firm.

- Firmy znacznie częściej zakładali mężczyźni (11%) niż kobiety (4%) .

- Wśród osób, które prowadziły własną działalność gospodarczą w ciągu 6 miesięcy od zakończenia udziału w projekcie, 57% nadal ją prowadziło w momencie badania, pomimo niesprzyjających warunków gospodarczych w analizowanym okresie.

- Wśród osób, które prowadziły działalność gospodarczą nadal w momencie badania, blisko 1/3 zatrudniała dodatkowe osoby stwarzając kolejne miejsca pracy dla ok. 560 osób (wywołując w ten sposób mnożnikowy efekt zatrudnieniowy).

- Projekty zakładające wsparcie przedsiębiorczości cechowały się najwyższą efektywnością zatrudnieniową.

Rekomendacja

Pożądanym jest względne zwiększenie w przyszłej perspektywie finansowej alokacji na wsparcie przedsiębiorczości (względem innych form), przy czym ta rekomendacja ma charakter wstępny.

Pożądanym jest zwiększenie udziału kobiet w korzystaniu ze wsparcia na rozwój przedsiębiorczości (szczególnie jeśli okaże się w końcowej ewaluacji PO KL, że liczba kobiet korzystających z tego typu pomocy jest nadal znacząco niższa niż w przypadku mężczyzn).

Sposób wdrożenia

Rekomendacja dotycząca zwiększenia alokacji na wspieranie przedsiębiorczości ma charakter wstępny. Do jej ostatecznego potwierdzenia konieczne są dodatkowe badania ewaluacyjne, na podstawie których będzie można również porównać efektywność kosztową poszczególnych form wsparcia.

Zaleca się kontynuowanie w konkursach (na realizację projektów wspierania przedsiębiorczości) stosowania kryteriów dostępu / strategicznych preferujących kobiety.

Rekomenduje się, aby w ramach dostępnych środków na promocję EFS w regionie, zachęcać szczególnie kobiety do zakładania firm oraz informować je o możliwościach ubiegania się o wsparcie szkoleniowo – doradczo - finansowe na rozwój przedsiębiorczości.

Baza STRATEG

Liczba nowo utworzonych miejsc pracy (tys.) – rok 2011 – 21,5

Miejsca pracy powstałe w ciągu roku:

– w jednostkach istniejących – w wyniku zmian organizacyjnych np. rozszerzenia lub zmiany profilu działalności,

– w jednostkach nowo powstałych – wszystkie miejsca pracy.

- w ramach Działania 6.2 PO KL i Poddziałania 8.1.2 PO KL wysokość dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej wynosi do 40 tys.

- w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL wysokość dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej wynosi do 20 tys.

3. sposób szacowania wartości wskaźnika

WYLICZENIA:

Dotacje + szkolenia

Wartość dotacji – 24 000,00 PLN (6x przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto 3 943 PLN czerwiec 2014 r.)

Wsparcie pomostowe – 1 700,00 PLN x 6 m-cy = 10 200,00 PLN

Doradztwo, szkolenie, mentoring – 3 000,00 PLN

Dotacje + szkolenie – 44 400,00 PLN + 3 000,00 PLN = **47 400,00 PLN**

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowanie ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

Koszt jednostkowy 47 400 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **50 296,71 PLN**

200 054 175,67 PLN / 50 296,71 PLN = 3 978 osób

Alokacja na PI 8.7 wynosi 65 815 771,76 Euro

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz prognozą rozłożenia wydatków w okresie 2014-2020, do obliczenia alokacji przyjęto kurs EUR 3,55 zł oraz prognozę inflacji na lata 2014-2020, która po zastosowaniu ważenia wyniosła 113,8%

205 183 769,91 PLN

w tym 97,5% alokacji przeznaczonych na realizację wskaźnika tj. 200 054 175,67 PLN

2,5 % na instrumenty zwrotne

Wskaźnik finansowy dla Ram Wykonania został wyliczony w oparciu o metodologię przedstawioną w *Szablone Programu Operacyjnego 2014-2020 w Polsce z komentarzem* dla 100% alokacji na Oś Priorytetową.

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Dokonując wyliczeń w zakresie wartości wskaźników produktu włączonych do ram wykonania przyjęto założenia dotyczące szacowania wartości docelowej w odniesieniu do wskaźników produktu na rok 2023. Natomiast dokonując obliczeń w zakresie szacowania wartości docelowych wskaźników na rok 2023 przyjęto, iż 75% alokacji w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.i zostanie przeznaczonych na realizację wskaźnika *Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie* oraz 97,5% alokacji w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.iii na realizację wskaźnika *Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie*.

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie,:

Zgodnie z aktualnym projektem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.i realizowane będą działania związane z aktywizacją zawodową, szczególnie w zakresie zwiększenia lub nabycia kwalifikacji zawodowych grup defowaryzowanych na rynku pracy. Jedną z grup defowaryzowanych na rynku pracy są osoby długotrwale bezrobotne, które stanowią podgrupę osób bezrobotnych. W końcu czerwca 2014 r. w urzędach pracy województwa lubelskiego zarejestrowanych było 118 755 bezrobotnych. W stosunku do czerwca 2013 r. liczba osób bezrobotnych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 7,6%.

Na koniec czerwca 2014 r. w urzędach pracy województwa lubelskiego **75 009** (50,7% stanowiły kobiety) osób pozostawało w ewidencji urzędów pracy długotrwale, stanowiły one 63,2% ogółu populacji. Najliczniejszą grupę wiekową wśród zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych stanowiły osoby w wieku od 25 do 34 lat (33,2%) oraz od 35 do 44 lat (21,6%). Najmniej było osób starszych od 60 do 64 lat – 4%.

Wskaźnik *Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie* został wybrany do ram wykonania w celu określenia postępu realizacji zaplanowanej interwencji w ramach PI 8.i.

Województwo lubelskie charakteryzuje się niską liczbą podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. mieszkańców. W 2012 r. liczba podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. mieszkańców wyniosła 767, plasując **województwo lubelskie na 15 miejscu** w Polsce. Populację wszystkich podmiotów gospodarczych (166 tys. podmiotów) w regionie stanowią w 95,7% podmioty zatrudniające od 0 do 9 osób, natomiast firm średnich zatrudniających od 10 do 49 osób jest 3,5%. Natomiast rozwój przedsiębiorczości stanowi jedną z form skutecznego przeciwdziałania bezrobociu, podnoszenia poziomu aktywności zawodowej mieszkańców oraz stymulowania rozwoju ekonomicznego i społecznego rozwoju. W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.iii wsparcie zostanie ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości rozumianej jako zakładanie, prowadzenie i rozwijanie własnej przedsiębiorczości przez odbiorców wsparcia.

Wskaźnik *Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie* został wybrany do ram wykonania w celu określenia postępu realizacji zaplanowanej interwencji w ramach PI 8.iii.

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

Zarówno w odniesieniu do wskaźnika *Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie*, jak i wskaźnika *Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie* zastosowane zostaną odpowiednie kryteria wyboru projektów, które wpłyną na realizację celów pośrednich i końcowych. Również harmonogram ogłaszania konkursów uwzględni realizację ww. wskaźników.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należycie uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5

załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

Na podstawie doświadczeń z perspektywy finansowej 2007-2013 istnieje kilka przesłanek, które mogą wpłynąć na nieosiągnięcie wartości pośrednich oraz końcowych wskaźników *Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie oraz Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie*:

- opóźnienia w zakresie wprowadzenia dokumentów programowych związanych z realizacją perspektywy finansowej 2014-2020,
- interpretacja zapisów w dokumentach programowych związanych z realizacją perspektywy finansowej 2014-2020 w zakresie m.in.: kwalifikowalności wydatków, przyjęcia rozporządzeń z zakresu pomocy publicznej/ pomocy de minimis, monitorowania postępu rzeczowego w ramach projektów,
- opóźnienia w zakresie ogłaszania konkursów w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.i i 8.iii w ramach, których realizowane będą ww. wskaźniki,
- brak wiedzy potencjalnych beneficjentów oraz samych odbiorców wsparcia w zakresie znajomości działań w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych np. instrument zwrotny,
- pozostawienie limitu pomocy de minimis na niezmiennym poziomie,
- rezygnacja z uczestnictwa w projekcie,
- trudności w rekrutacji uczestników należących do grupy docelowej projektu,
- zmiany w harmonogramie realizacji projektu,
- opóźnienia w wydatkowaniu związane z opóźnieniami w zakresie zatwierdzania wniosków o płatność.

Ponadto ograniczenie w zakresie realizacji wartości pośrednich i końcowych ww. wskaźników może stanowić prawdopodobne wprowadzenie wymogu wkładu własnego w ramach każdego projektu, które wpłynie na ograniczenie aktywności beneficjentów w zakresie aplikowania.

Oś priorytetowa 10 Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023) ¹⁹			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ²⁰
							M	K	O	M	K	O		
10	Wskaźnik produktu	CO05	Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	EUR	EFS	Słabiej rozwinięte	2460	2888	5348	5534	6498	12032	System informatyczny SL 2014	
10	Wskaźnik produktu	8.102	Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS	EUR	EFS	Słabiej rozwinięte	-	-	17256	-	-	38828	System informatyczny SL 2014	
10	Wskaźnik postępu finansowego	8.103	Kwota wydatków certyfikowanych do Komisji Europejskiej	EUR	EFS	Słabiej rozwinięte	11 866 583,00			65 815 772,00			System informatyczny SL 2014	Wartość pośrednia na koniec 2018 r. i końcowa na koniec 2023 r. odnosi się do planowanego

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Podczas szacowania wartości docelowych wskaźników produktu wykorzystano m.in. doświadczenie

¹⁹ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

²⁰ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

z wdrażania oraz monitorowania PO KL 2007-2013 w zakresie: harmonogramów ogłaszania konkursów, specyfiki grupy docelowej. Ponadto uwzględniono wnioski z badań ewaluacyjnych zrealizowanych na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego oraz innych instytucji.

W odniesieniu do wartości wskaźnika **Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek)** w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.v, który został włączony do ram wykonania zastosowano następujący sposób wyliczeń:

12 032 osób wartość docelowa wskaźnika (2023) na 10 lat

12 032 / 9 lat = 1 337 osób

1 337 osób x 4 lata = 5 348 osób

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec 2011 roku w ramach Priorytetu VIII PO KL 36 472 pracujących osób dorosłych, które zakończyły udział w projektach szkoleniowych. Jednak nie można przyjąć podobnych proporcji w odniesieniu PI 8.v w ramach RRO 2014-2020, ponieważ oferowany zakres wsparcia będzie inny niż ten, który był oferowany w ramach Poddziałania 8.1.1 i 8.1.2 PO KL. Pomimo, iż udział pracujących w roku 2011 w odniesieniu do liczby pracujących z 30 czerwca 2014 r. (tj. 65 991) wynosi 55,3%. Dodatkowo proponowana wartość pośrednia na rok 2018 uwzględnia harmonogram zaplanowanych konkursów oraz charakter wsparcia oferowanego w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego.

OPIS PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ I CZYNNIKÓW, JAKIE MIAŁY WPŁYW NA WARTOŚĆ DOCELOWĄ

1. dane historyczne

- *Typ beneficjenta* – Poddziałanie 8.1.1 i 8.1.2 PO KL – głównie podmioty komercyjne
- *Rodzaj instrumentu / forma wsparcia*: szkolenia i doradztwo
- *Poziom danych*: dane regionalne
- *Wielkość próby*: Poddziałanie 8.1.1 PO KL - 71 projektów, Poddziałanie 8.1.2 PO KL – 8 projektów
- *Przeciętna wartość projektów*: Poddziałanie 8.1.1 PO KL - 627 815,06 PLN, Poddziałanie 8.1.2 PO KL - 2 745 338,62 PLN

2. sytuacja i trendy społeczno-gospodarcze/inne uwarunkowania

Według stanu na 30 czerwca 2013 r. w rejestrze REGON zaewidencjonowanych było 168 291 podmiotów. W odniesieniu do końca roku poprzedniego liczba podmiotów gospodarki narodowej w województwie lubelskim wzrosła o 2 264. Wśród zarejestrowanych w województwie podmiotów gospodarczych ponad 95% (161 217) stanowią mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające do 9 osób). W strukturze przedsiębiorstw województwa dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (około 76%).

W województwie lubelskim w I kwartale 2014 r. zbiorowość osób pracujących liczyła 958 tys., tj. 89,1% wszystkich aktywnych zawodowo (w kraju 89,4% ogółu). Liczba pracujących wzrosła w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku o 2,0%, a w odniesieniu do IV kwartału 2013 r. nie zmieniła się.

Wnioski z badania PARP *Kształcenie przez całe życie*:

Wyniki badania pracodawców wskazują, że w 2011 r. ponad 70% z nich finansowało bądź współfinansowało jakieś działania zmierzające do rozwoju kompetencji i/lub kwalifikacji swoich pracowników.

Wzrost odsetka zaangażowanych w kształcenie kadr pracodawców jest widoczny we wszystkich kategoriach wielkości podmiotów. Największy jednak można zaobserwować w przypadku podmiotów mikro – różnica wynosi 18 punktów procentowych. Analizując dokładniej tę grupę możemy zauważyć, że wśród nich spory odsetek stanowią pracodawcy, którzy zadeklarowali korzystanie wyłącznie z jednej formy wspierania kształcenia (co czwarty), a najczęściej jest to – oprócz oczywiście szkoleń i kursów (40%) – dofinansowanie samokształcenia pracowników (np. poprzez zakup literatury fachowej czy prenumeraty czasopism) – ponad 27%. Można zatem przypuszczać, że jednym ze źródeł tej różnicy jest fakt, iż część pracodawców korzystająca

wyłącznie z takiej formy doskonalenia kadry w 2010 r. mogła pomijać lub nie klasyfikować tego jako działania rozwojowego i w pytaniu filtrującym udzielali odpowiedzi negatywnej. Poza kursami i szkoleniami, które w sposób oczywisty pracodawcy wiążą z działalnością szkoleniową, inne działania również mogły podlegać takiemu mechanizmowi, prowadząc do niedoszacowania wskaźnika.

Niezmienna pozostaje generalna tendencja, która wskazuje, że im większe przedsiębiorstwo lub instytucja, tym częściej podejmowana jest aktywność w kierunku rozwoju kompetencji i kwalifikacji pracowników: w podmiotach mikro przynajmniej jedno takie działanie zadeklarowało 70% pracodawców, w małych o 10 punktów procentowych więcej, w przypadku średnich i dużych pracodawców odpowiednio 93% i 95%.

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec czerwca 2014 roku w ramach Priorytetu VIII PO KL – 75 417 osób zatrudnionych rozpoczęło udział w projekcie.

W ramach wskaźnika "Liczba pracujących osób dorosłych, które zakończyły udział w projekcie szkoleniowym - ogółem" w projektach z pomocą publiczną/ de minimis w ramach Poddziałania 8.1.1 w projektach zakończonych koszt na osobę wahał się od 1 280 PLN do 13 200 PLN, średnio 4 180 PLN, zakładamy do obliczeń 6 000 PLN (szkolenie specjalistyczne np. implantologiczne koszt na uczestnika wynosi 29 520 PLN oraz inne usługi rozwojowe)

Dane KSI SIMIK 2007-2013

W ramach umów z pomocą publiczną udział wzięło:

- w Poddziałaniu 8.1.1 – w 71 projektach 10 662 osoby
- w Poddziałaniu 8.1.2 – w 8 projektach 864 osoby

3. sposób szacowania wartości wskaźnika

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowaniu ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

WYLICZENIA:

wartość szkolenia – 6 000,00 PLN

Koszt jednostkowy 6 000,00 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **6 366,67 PLN**

$76\,601\,940,77\text{ PLN} / 6\,366,67\text{ PLN} = 12\,032\text{ osób}$

Alokacja na PI 8.v wynosi 43 877 181,18 Euro

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz prognozą rozłożenia wydatków w okresie 2014-2020, do obliczenia alokacji przyjęto kurs EUR 3,55 zł oraz prognozę inflacji na lata 2014-2020, która po zastosowaniu ważenia wyniosła 113,8%

136 789 179,95 PLN

w tym 56% alokacji przeznaczonych na realizację wskaźnika – 76 601 940,77 PLN

44% na realizację projektów typu outplacement

W odniesieniu do wartości wskaźnika **Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS** w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.vi, który został włączony do ram wykonania zastosowano następujący sposób wyliczeń:

38 828 osób wartość docelowa wskaźnika (2023) na 10 lat

$38\,828 / 9 \text{ lat} = 4\,314 \text{ osób}$

$4\,314 \text{ osób} \times 4 \text{ lata} = 17\,256 \text{ osób}$

OPIS PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ I CZYNNIKÓW, JAKIE MIAŁY WPŁYW NA WARTOŚĆ DOCELOWĄ

1. dane historyczne

- *Typ beneficjenta* – brak danych
- *Rodzaj instrumentu / forma wsparcia*: brak danych
- *Poziom danych*: brak danych
- *Wielkość próby*: brak danych
- *Przeciętna wartość projektów*: brak danych

2. sytuacja i trendy społeczno-gospodarcze/inne uwarunkowania

W województwie lubelskim od wielu lat utrzymuje się pozytywna tendencja wydłużania przeciętnego dalszego trwania życia. Od 2005 roku w odniesieniu do płci męskiej wskaźnik ten wzrósł o 1,3 roku tj. do 71,2 lat, a w przypadku kobiet o 1,1 roku tj. do 81 lat. Tempo wydłużania trwania życia jest zbliżone do notowanego w kraju, przy czym długość życia mężczyzn w województwie jest nieco niższa, zaś kobiet wyższa. Według „Prognozy ludności na lata 2008 – 2035” opracowanej przez GUS przewidywany jest dalszy wzrost długości życia mieszkańców województwa, szybszy niż przeciętnie w kraju. Szacuje się też, że szybciej rosnąć będzie długość życia mężczyzn niż kobiet. Województwo lubelskie jest jedynym regionem, gdzie kobiety żyją ponad 9 lat dłużej niż mężczyźni. Jeszcze drastyczniej sytuacja przedstawia się w odniesieniu do obszarów wiejskich gdzie ta różnica wynosi ponad 11 lat.

Dominującymi przyczynami zgonów mieszkańców Polski są choroby układu krążenia, a następnie nowotwory złośliwe. Są to również najczęstsze zagrożenia życia i zdrowia w województwie lubelskim. W 2010 roku w regionie powodem 51% zgonów były choroby układu krążenia, zaś 21% nowotwory. Dość częstymi przyczynami śmierci są choroby układu oddechowego oraz choroby układu trawiennego.

W województwie lubelskim liczba nowych zachorowań na nowotwory złośliwe ogółem wynosi około 7000 przypadków rocznie w okresie 2005-2009. Roczne wahania współczynników zachorowalności wynikają przede wszystkim z niedorejestrowania. W tak niewielkiej populacji nawet kilka zgłoszonych lub pominiętych przypadków znacząco zmienia obraz zachorowalności i wartości współczynników. W porównaniu z resztą kraju Lubelszczyzna jest regionem o niższej niż przeciętna zachorowalności na nowotwory złośliwe. Natomiast struktura zachorowalności jest zbliżona do ogólnopolskiej. Wśród mężczyzn dominują nowotwory płuca, żołądka, gruczołu krokowego, pęcherza moczowego, krtani i jelita grubego. Wśród kobiet najczęstszymi nowotworami są nowotwory gruczołu piersiowego, szyjki i trzonu macicy, płuca, jajnika i przewodu pokarmowego.

Z danych zaprezentowanych w Bilansie Kapitału Ludzkiego wynika, że do 2050 roku Polska stanie się jednym z najstarszych krajów w Europie pod względem wieku społeczeństwa – liczba obywateli powyżej 65 roku życia będzie stanowić jedną trzecią populacji. Na chwilę obecną wskaźniki zatrudnienia osób starszych w Polsce są jednymi z najniższych w Europie – wskaźnik zatrudnienia dla grupy mężczyzn w przedziale wiekowym 50-64 wynosił 49 %, przy czym średnia unijna kształtuje się na poziomie 65 %.

W województwie lubelskim, wg danych GUS za II kwartał 2013, jest 1894 tys. osób aktywnych ekonomicznie w

wieku powyżej 15 lat, z czego 965 tys. to osoby pracujące. 89 % osób pracujących jest zatrudniona w pełnym wymiarze. 429 tys. spośród osób pracujących to kobiety.

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec czerwca 2013 roku w ramach Priorytetu VIII PO KL - 59 705 osób zatrudnionych rozpoczęło udział w projekcie.

Według danych GUS na koniec 2011 roku w województwie lubelskim udzielono 9 272,1 tys. porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, co daje średnio 4,3 porady na mieszkańca. 1 606,4 tys. porad zostało udzielonych w publicznych zakładach opieki zdrowotnej, natomiast 7 551,9 tys. w ramach niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej. W ramach specjalistycznej opieki zdrowotnej udzielono 7 996,7 tys. porad, w tym 5 347,3 tys. porad lekarskich.

W województwie lubelskim pacjenci niechętnie poddają się badaniom profilaktycznym, co zostało wskazane w dokumencie pt. *EFS na rzecz ochrony zdrowia na lata 2014-2020* Ministerstwo Zdrowia. W 2011 r. do NFZ zwrócono prawie 20% z 9,4 mln zł przeznaczonych na świadczenia profilaktyczne. Większą część dostępnej puli wykorzystowały kobiety. Potrzeba profilaktyki jest zdecydowanie uzasadniona biorąc pod uwagę fakt, że na Lubelszczyźnie z powodu nowotworu szyjki macicy zmarło w 2011 r. 7,8 kobiet na 100 000, natomiast z powodu złośliwego nowotworu sutka 22,2. Według danych Centralnego Ośrodka Koordynacyjnego w 2013 roku w województwie lubelskim zgłaszalność kobiet do programów profilaktyki raka piersi wyniosła 47,36%, natomiast do programów profilaktyki raka szyjki macicy 24,89%.

3. sposób szacowania wartości wskaźnika

PROGRAMY PROFILAKTYCZNE

Programy profilaktyczne w zakresie układu krążenia

łącznie koszt: 540,00 PLN

Program profilaktyki w zakresie chorób układu krążenia działania rekrutacyjne, badania osób, przeprowadzenie spotkań w celu prozdrowotnego stylu życia, edukacja w obrębie zdrowego stylu życia, objęcie współpracą lekarską osób zagrożonych.

EKG - z opisem **20,00 PLN**

USG naczyń (kolor Doppler) – **100,00 PLN**

ECHO Serca – **100,00 PLN**

ECHO serca + wizyta lekarza – **170,00 PLN**

Diagnoza chorób naczyniowych (wizyta lekarska) – 80,00 - **150,00 PLN**

Programy profilaktyczne w zakresie nowotworów.

łącznie koszt: 2 801,20 PLN

Program profilaktyki w zakresie przeciwdziałania nowotworom, działania rekrutacyjne, badania osób, przeprowadzenie spotkań w celu prozdrowotnego stylu życia, edukacja, objęcie współpracą lekarską.

Rak prostaty- badanie PSA – **39,00 PLN**

Rak płuc - Porada lekarza chorób płuc i gruźlicy – **47,20 PLN**

RTG klatki piersiowej – 25,00 PLN, z opisem **30,00 PLN**

Tomografia Komputerowa Klatki piersiowej (w tym HRCT) – **270,00 PLN**

Tomografia Komputerowa Klatki piersiowej – wolumetria – **350,00 PLN**

Tomografia Komputerowa Perfuzja płuc – **340,00 PLN**

Rak jelita grubego: kolonoskopia – **290,00 PLN**

USG piersi, jąder – **60,00 PLN**

USG Jamy brzusznej – **60,00 PLN**

badanie mammograficzne: 2 x 2 zdjęcia mammograficzne wraz z opisem - **100,00 PLN**

porada lekarska obejmująca: badanie fizykalne, skierowanie na niezbędne badania w ramach realizacji programu, ocenę wyników przeprowadzonych badań i postawienie rozpoznania; średnio **40,00 PLN**

biopsja cienkoigłowa lub biopsja gruboigłowa; cienkoigłowa pod kontrola USG **180,00 PLN**, grubo igłowa pod kontrolą USG **300,00 PLN**

badanie cytologiczne - **15,00 PLN**

badanie kolposkopowe z biopsją **180,00 PLN** z pobraniem celowanych wycinków z tarczy szyjki macicy oraz wyłóżeczkowaniem kanału szyjki i ewentualnie jamy macicy **500,00 PLN**

PROGRAMY ZDROWOTNE

Programy zdrowotne w zakresie układu krążenia

łącznie koszt: 690,00 PLN

Programy profilaktyczne obejmowały by edukację, rekrutację do programu, objęcie leczeniem
Badane ostrego zespołu wieńcowego obejmuje wywiad przeprowadzony przez lekarza , badanie fizykalne

markery biochemiczne : pojedyncze 15,00 – **60,00 PLN**, wszystkie 3,00 – **90,00 PLN**,

EKG - z opisem **20,00 PLN**

USG naczyń (kolor Doppler) – **100,00 PLN**

ECHO Serca – **100,00 PLN**

ECHO serca + wizyta lekarza – **170,00 PLN**

Diagnoza chorób naczyniowych (wizyta lekarska)– **80,00 – 150,00 PLN**

Programy zdrowotne w zakresie nowotworów

łącznie koszt: 1 076,20 PLN

Program zdrowotny obejmuje rekrutację, badania, objęcie leczeniem.

Rak prostaty- badanie PSA – **39,00 PLN**

Rak płuc - Porada lekarza chorób płuc i gruźlicy – **47,20 PLN**

RTG klatki piersiowej – 25,00 PLN, z opisem **30,00 PLN**

Tomografia Komputerowa Klatki piersiowej (w tym HRCT) – **270,00 PLN**

Tomografia Komputerowa Klatki piersiowej – wolumetria – **350,00 PLN**

Tomografia Komputerowa Perfuzja płuc – **340,00 PLN**

Wyliczenia:

1. łączny koszt zabiegów profilaktycznych: 2 801,20 PLN + 40% (koszty: zarządzania + informacyjno – promocyjne + rekrutacja)

Do wyliczeń przyjmujemy koszt: **3 921,68 PLN** (przyjęty koszt wynika z uwzględnienia wydatków związanych z zarządzaniem, działaniami informacyjno – promocyjnymi oraz rekrutacją w ramach projektu)

2. łączny koszt zabiegów w ramach programów zdrowotnych: 1 076,20 PLN + 40% (koszty: zarządzania + informacyjno – promocyjne + rekrutacja)

Do wyliczeń przyjmujemy koszt: **1 506,68 PLN** (przyjęty koszt wynika z uwzględnienia wydatków związanych z zarządzaniem, działaniami informacyjno – promocyjnymi oraz rekrutacją w ramach projektu oraz niedoszacowania poszczególnych wydatków wchodzących w skład programów zdrowotnych)

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowanie ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

Dla programów opracowanych na poziomie krajowym przyjęto koszt 1 506,68 PLN, który po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **1 598,76 PLN**.

Dla programów regionalnych przyjęto koszt 3 921,68 PLN, który po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **4 161,34 PLN**.

Program regionalny

$10\,259\,188,50\text{ PLN} / 4\,161,34\text{ PLN} = 2\,466\text{ osób}$

$58\,135\,401,48 / 1\,598,76\text{ PLN} = 36\,362\text{ osoby}$

łącznie **38 828 osób**

Alokacja na PI 8.10 wynosi 21 938 590,59 Euro

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz prognozą rozłożenia wydatków w okresie 2014-2020, do obliczenia alokacji przyjęto kurs EUR 3,55 zł oraz prognozę inflacji na lata 2014-2020, która po zastosowaniu ważenia wyniosła 113,8%

68 394 599,98 PLN

w tym:

15% alokacji przeznaczonych na realizację programów regionalnych tj. – 10 259 188,50 PLN

85% alokacji przeznaczonych na realizację programów opracowanych na poziomie krajowym tj. 58 135 401,48 PLN

Wskaźnik finansowy dla Ram Wykonania został wyliczony w oparciu o metodologię przedstawioną w *Szablonie Programu Operacyjnego 2014-2020 w Polsce z komentarzem* dla 100% alokacji na Oś Priorytetową.

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Dokonując wyliczeń w zakresie wartości wskaźników produktu włączonych do ram wykonania przyjęto założenia dotyczące szacowania wartości docelowej w odniesieniu do wskaźników produktu na rok 2023. Natomiast dokonując obliczeń w zakresie szacowania wartości docelowych wskaźników na rok 2023 przyjęto, iż 56% alokacji w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.v zostanie przeznaczonych na realizację wskaźnika *Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek)* oraz 100% alokacji w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.vi na realizację wskaźnika *Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS*.

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie,:

Zgodnie z aktualnym projektem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.v realizowany będzie szeroki katalog działań na rzecz podnoszenia adaptacyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza sektora MŚP i ich pracowników. W ramach priorytetu inwestycyjnego działania będą skoncentrowane na wspieraniu rozwoju kompetencji/kwalifikacji pracowników zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami przedsiębiorców. Ponadto w ramach przedmiotowego priorytetu realizowane będzie wsparcie typu outplacement na rzecz pracodawców i ich pracowników, którzy przechodzą procesy adaptacyjne i modernizacyjne. Realizacja działań w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego ma na celu poprawę kondycji przedsiębiorstw oraz przystosowanie pracodawców i pracowników do koniecznych zmian związanych z globalnymi trendami np. upowszechnianiem nowoczesnych technologii, starzeniem się społeczeństwa i innymi kwestiami demograficznymi.

Wskaźnik *Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek)* został wybrany do ram wykonania w celu określenia postępu realizacji zaplanowanych interwencji w ramach PI 8.v.

Jednym z kluczowych problemów rynku pracy jest postępujące ograniczenie zasobów pracy spowodowane m.in. starzeniem się społeczeństwa i zbyt wczesnym wychodzeniem z rynku pracy. W ramach interwencji EFS realizowane będą programy zdrowotne w zakresie profilaktyki, jak i rehabilitacji medycznej. Przedsięwzięcia w tym zakresie realizowane będą z zachowaniem podziału, że 85% alokacji na priorytet inwestycyjny 8.vi zostanie przeznaczone na programy opracowane na poziomie krajowym, a pozostałe 15% alokacji zostanie przeznaczone na specyficzne programy regionalne, w tym tworzone i realizowane we współpracy z pracodawcą.

Ponadto w ramach priorytetu będą opracowane i wdrożone programy ukierunkowane na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy (w tym działania szkoleniowe). Realizowane będą przekwalifikowania pracowników długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na

zdrowie, przygotowujące ich do kontynuowania pracy na innych stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia. Działania w ramach priorytetu obejmują również realizację programów zdrowotnych z uwzględnieniem rehabilitacji medycznej.

Wskaźnik *Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS* został wybrany do ram wykonania w celu określenia postępu realizacji zaplanowanych interwencji w ramach PI 8.vi.

d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

Zarówno w odniesieniu do wskaźnika *Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek)*, jak i wskaźnika *Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS* zastosowane zostaną odpowiednie kryteria wyboru projektów, które wpłyną na realizację celów pośrednich i końcowych. Również harmonogram ogłaszania konkursów uwzględni realizację ww. wskaźników.

e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należycie uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

Na podstawie doświadczeń z perspektywy finansowej 2007-2013 istnieje kilka przesłanek, które mogą wpłynąć na nieosiągnięcie wartości pośrednich oraz końcowych wskaźników *Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek)* oraz *Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS*:

- opóźnienia w zakresie wprowadzenia dokumentów programowych związanych z realizacją perspektywy finansowej 2014-2020,
- interpretacja zapisów w dokumentach programowych związanych z realizacją perspektywy finansowej 2014-2020 w zakresie m.in.: kwalifikowalności wydatków, przyjęcia rozporządzeń z zakresu pomocy publicznej/ pomocy de minimis, monitorowania postępu rzeczowego w ramach projektów,
- opóźnienia w zakresie ogłaszania konkursów w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.v i 8.vi w ramach, których realizowane będą ww. wskaźniki,
- brak wiedzy potencjalnych beneficjentów oraz samych odbiorców wsparcia w zakresie znajomości działań w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych np. rejestr usług rozwojowych, realizacja programów zdrowotnych,
- pozostawienie limitu pomocy de minimis na niezmiennym poziomie,
- rezygnacja z uczestnictwa w projekcie,
- trudności w rekrutacji uczestników należących do grupy docelowej projektu,
- zmiany w harmonogramie realizacji projektu,

- opóźnienia w wydatkowaniu związane z opóźnieniami w zakresie zatwierdzania wniosków o płatność.

Ponadto ograniczenie w zakresie realizacji wartości pośrednich i końcowych ww. wskaźników może stanowić prawdopodobne wprowadzenie wymogu wkładu własnego w ramach każdego projektu, które wpłynie na ograniczenie aktywności beneficjentów w zakresie aplikowania.

Oś priorytetowa 11 Włączenie społeczne

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023) ²¹			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ²²
							M	K	O	M	K	O		
11	Wskaźnik produktu	9.8.2	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	Osoba	EFS	Słabiej rozwinięte	-	-	12692	-	-	28553	System informatyczny SL 2014	
11	Wskaźnik produktu	9.8.3	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	Sztuka	EFS	Słabiej rozwinięte	-	-	292	-	-	653	System informatyczny SL 2014	
11	Wskaźnik postępu finansowego	9.8.4	Kwota wydatków certyfikowanych do Komisji Europejskiej	EUR	EFS	Słabiej rozwinięte	38 247 036,00			212 365 556,00			System informatyczny SL 2014	Wartość pośrednia na koniec 2018 r. i końcowa na koniec 2023 r. odnosi się do planowanego poziomu całkowitej kwoty wydatków w kwalifikowanych.

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów

²¹ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

²² Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Podczas szacowania wartości docelowych wskaźników produktu wykorzystano m.in. doświadczenie z wdrażania oraz monitorowania PO KL 2007-2013 w zakresie: harmonogramów ogłaszania konkursów, specyfiki grupy docelowej. Ponadto uwzględniono wnioski z badań ewaluacyjnych zrealizowanych na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego oraz innych instytucji.

W odniesieniu do wartości wskaźnika **Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie** realizowanego zarówno w ramach priorytetu inwestycyjnego 9.i i 9.v, który został włączony do ram wykonania zastosowano następujący sposób wyliczeń:

Priorytet inwestycyjny 9.i

27 018 osób wartość docelowa wskaźnika (2023) na 10 lat

$27\ 018 / 9 \text{ lat} = 3\ 002 \text{ osoby}$

$3\ 002 \text{ osoby} \times 4 \text{ lata} = 12\ 008 \text{ osób}$

Priorytet inwestycyjny 9.v

1 535 osób wartość docelowa wskaźnika (2023) na 10 lat

$1\ 535 \text{ osób} / 9 \text{ lat} = 171 \text{ osób}$

$171 \text{ osób} \times 4 \text{ lata} = 684 \text{ osoby}$

łącznie: 12 692 osoby

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec czerwca 2014 roku w ramach Priorytetu VII PO KL 10 924 klientów instytucji pomocy społecznej zakończył udział w projektach dotyczących aktywnej integracji. Jednak nie można przyjąć podobnych proporcji w odniesieniu PI 9.i i 9.v w ramach RRO 2014-2020, ponieważ grupy uczestników nie będą tożsame. Pomimo, iż udział klientów w roku 2011 w odniesieniu do liczby klientów z 30 czerwca 2014 r. (27 219) wynosi 40,1%. Dodatkowo proponowana wartość pośrednia na rok 2018 uwzględnia harmonogram zaplanowanych konkursów oraz charakter wsparcia oferowanego w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego.

W aktualnym projekcie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 określono wartość docelową oraz pośrednią dla wskaźnika produktu *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie* w ramach priorytetu inwestycyjnego 9.i i 9.v.

OPIS PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ I CZYNNIKÓW, JAKIE MIAŁY WPŁYW NA WARTOŚĆ DOCELOWĄ

1. dane historyczne

- *Typ beneficjenta* – Poddziałanie 7.1.1 i 7.1.2 PO KL – podmioty publiczne, Poddziałania 7.2.1 i 7.2.2 PO KL – głównie podmioty komercyjne
- *Rodzaj instrumentu / forma wsparcia*: szkolenia, kontrakt socjalny, program aktywizacji lokalnej
- *Poziom danych*: dane regionalne
- *Wielkość próby*: Poddziałanie 7.1.1 PO KL - 208 projektów (umowy ramowe), Poddziałanie 7.1.2 PO KL – 24 projekty (umowy ramowe), Poddziałanie 7.2.1 PO KL - 90 projektów, Poddziałanie 7.2.2 PO KL - 35 projektów
- *Przeciętna wartość projektów*: Poddziałanie 7.1.1 PO KL - 678 534,00 PLN, Poddziałanie 7.1.2 PO KL - 4 960 591 PLN (umowy ramowe), Poddziałanie 7.2.1 PO KL - 661 842 PLN, Poddziałanie 7.2.2 PO KL - 661 385 PLN

2. sytuacja i trendy społeczno-gospodarcze/inne uwarunkowania

W końcu czerwca 2014 r. w urzędach pracy województwa lubelskiego zarejestrowanych było 118 755 bezrobotnych. W stosunku do czerwca 2013 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 7,6%.

W województwie lubelskim rynek pracy charakteryzuje niekorzystna struktura bezrobocia m.in. wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych.

Długotrwale bezrobotni to osoby pozostające w ewidencji bezrobotnych łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat. Na koniec czerwca 2014 r. w województwie 75 009 osób pozostawało w ewidencji urzędów pracy długotrwale, stanowiły one 63,2% ogółu populacji.

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec czerwca 2014 roku w ramach Priorytetu VII PO KL – 9 489 osób długotrwale bezrobotnych rozpoczęło udział w projektach, co stanowi 15,2% ogółu osób (62 452).

Zgodnie z danymi przekazanymi przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie w roku 2013 jednostki udzieliły pomocy i wsparcia ogółem 162 725 osobom, tj. o ponad 7 tysięcy więcej niż w roku poprzednim, prognozy na rok następny wskazują dalszy wzrost liczby osób korzystających z pomocy. Podobnie jak w latach ubiegłych w roku 2013 głównymi powodami przyznania pomocy i wsparcia są ubóstwo (45 039 rodzin liczących 136 765 osób) i bezrobocie (38 118 rodzin liczących 120 790 osób).

Lubelskie jest regionem, który charakteryzuje się najwyższym poziomem zagrożenia ubóstwem relatywnym w Polsce (w 2012 r. wynosił on 22,9%, podczas gdy w kraju 16,3%). Do grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym należą m.in. osoby niepełnosprawne, stanowiące 14,3% ludności województwa lubelskiego (kraj 12,2%)²³. W I kwartale 2012 roku współczynnik aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych (wg BAEL) w województwie lubelskim wyniósł 15,6% (kraj 17,3%), a wskaźnik zatrudnienia wynosił 13,7% (kraj 14,7%). Z uwagi na zachodzące procesy demograficzne wyzwaniem dla regionu w obszarze włączenia społecznego jest też wsparcie na rzecz osób starszych (w szczególności kobiet, które w tej grupie wiekowej stanowią zdecydowaną większość).

Osoby zaliczone do grupy zagrożonych wykluczeniem społecznym wymagają kompleksowego wsparcia i stworzenia niezbędnych warunków do integracji ze społeczeństwem.

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec czerwca 2014 roku:

- 10 414 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym otrzymało wsparcie;
- 27 219 klientów instytucji pomocy społecznej zakończyło udział w projektach dotyczących aktywnej integracji;
- 23 872 klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych projektów.

Bezrobotni (w tym długotrwale bezrobotni, na podstawie zliczacza):

W Poddziałaniu 7.1.1 PO KL w projektach trwających koszt na osobę, która ukończyła wsparcie wyniósł **9 427 PLN** (8 140 PLN na rozpoczynających). Na 1 098 bezrobotnych, którzy rozpoczęli wsparcie przypada 513 długotrwale bezrobotnych. Udział przerwały 4 osoby tj. 0,36 % osób które rozpoczęły udział.

W Poddziałaniu 7.1.2 PO KL w projektach trwających koszt na osobę, która ukończyła wsparcie wyniósł **7 147 PLN**. Na 3 956 bezrobotnych, którzy rozpoczęli wsparcie przypada 1 497 długotrwale bezrobotnych. W projektach z Poddziałania 7.1.2 PO KL zaobserwować można duży współczynnik osób powracających (na 13 388 osób, które rozpoczęły 14 353 zakończyło). Przerwały 182 osoby tj. 1,36 % osób, które rozpoczęły

²³ zadeklarowało ograniczenie zdolności do wykonywania zwykłych czynności podstawowych dla swojego wieku (niepełnosprawność biologiczna) i/lub posiadało ważne orzeczenie kwalifikujące je do zaliczenia do zbiorowości osób niepełnosprawnych

udział. W projektach z Poddziałania 7.1.2 PO KL uczestnikami byli również nieaktywni zawodowo oraz zatrudnieni.

W Poddziałaniu 7.2.1 PO KL w projektach zakończonych koszt na osobę wyniósł średnio **8 789 PLN**. Na 2 866 bezrobotnych, którzy byli objęci wsparciem przypadało 1 576 długotrwale bezrobotnych (w projektach tych uczestnikami były również osoby nieaktywne zawodowo – 2 130). Udział przerwało 318 osób tj. 6,37 % osób, które rozpoczęły udział.

W projektach zakończonych z Poddziałania 7.2.1 oraz 7.2.2 PO KL realizujących wskaźnik „*Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które zakończyły udział w projekcie*” średni koszt na osobę wyniósł **5 420 PLN**, 1,82 % osób przerwało udział w projekcie.

3. sposób szacowania wartości wskaźnika

Priorytet inwestycyjny 9.i

Szacując koszt jednostkowy zastosowano średnią ważoną w odniesieniu do następujących wariantów kosztów związanych z programami aktywizacyjnymi, integracyjnymi realizowanymi w ramach:

Poddziałania 7.1.1 PO KL – (projekty niezakończone) **9 427 PLN**

Poddziałania 7.1.2 PO KL – (projekty niezakończone) **7 147 PLN**

Poddziałanie 7.2.1 i 7.2.2 PO KL **5 420 PLN**

Ponadto założono, iż osoba otrzyma również wsparcie w zakresie aktywizacji zawodowej tj.

- uśredniony koszt na osobę dot. świadczenia z tytułu aktywizacji zawodowej (dane ROPS za 2013 r.)

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowaniu ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

Przyjmujemy koszt 14 345,50 PLN

Koszt jednostkowy 14 345,50 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **15 222,18 PLN**

Wyliczenia:

411 279 466,39 PLN / 15 222,18 PLN = 27 018 osób

Wartość docelowa: 27 018 osób

Alokacja na PI 9.i wynosi 131 924 057,65Euro

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz prognozą rozłożenia wydatków w okresie 2014-2020, do obliczenia alokacji przyjęto kurs EUR 3,55 zł oraz prognozę inflacji na lata 2014-2020, która po zastosowaniu ważenia wyniosła 113,8%

411 279 466,39 PLN

Priorytet inwestycyjny 9.v

Szacując koszt jednostkowy zastosowano średnią ważoną w odniesieniu do następujących wariantów

kosztów:

4. KSI - Staż/subsydia w Poddziałaniu 6.1.1 (ze szkoleniami) od 3 917 do 40 273 PLN średnio na osobę (uczestnika projektu): **10 450 PLN**

5. Staż + szkolenia

988,40 PLN (stawka MPiPS 1 września 2013) + 30% pochodne = 1 284,92 PLN

6 m-cy x 1 284,92 PLN = 7 709,52 PLN

dojazdy (150,00 PLN/m-c) - 6 m-cy x 150,00 PLN = 900,00 PLN

badania – 100,00 PLN

łącznie wartość stażu = 8 709,52 PLN

Staż (6 m-cy) 9 000,00 PLN + szkolenie 7 743 PLN = **16 743 PLN**

6. Prace interwencyjne + szkolenie

1 600,00 PLN (stawka MPiPS 1 września 2013)

1 600,00 PLN + 30% = 2 080,00 PLN

12 m-cy x 2 080,00 PLN = 24 960,00 PLN

Prace interwencyjne (12 m-cy) 24 960,00 PLN + 7 743 PLN = **32 703,00 PLN**

Przyjmujemy koszt 19 965,33 PLN

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowaniu ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

Koszt jednostkowy 19 965,33 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **21 185,45 PLN**

I. **40% alokacji przeznaczonych na osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym**

24 261 834,51 PLN / 21 185,45 PLN = **1 145 osób**

II. **60% na podmioty ekonomii społecznej**

36 288 751,79 PLN

W ramach alokacji założono utworzenie 60 spółdzielni socjalnych zgodnie z *Wieloletnim regionalnym planem działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie lubelskim na lata 2013-2020.*

Przyjęto założenie, iż powstanie 60 spółdzielni socjalnych, natomiast każda spółdzielnia będzie posiadać 5 udziałowców.

Koszt utworzenia spółdzielni socjalnej:

Dotacje + szkolenia

Wartość dotacji – 24 000,00 PLN (6x przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto 3 943 PLN czerwiec 2014 r.)

Wsparcie pomostowe – 1 700,00 PLN x 6 m-cy = 10 200,00 PLN

Doradztwo, szkolenie, mentoring – 3 000,00 PLN

Dotacje + szkolenie – 44 400,00 PLN + 3 000,00 PLN = **47 400,00 PLN**

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowaniu ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

Koszt jednostkowy 47 400 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **50 296,71 PLN**

5 udziałowców x 60 SS x 50 296,71 PLN = 15 089 013 PLN

W ramach powstających spółdzielni społecznych 300 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem zostanie objętych wsparciem. Zakładając wariant, iż niektóre z osób nie ukończą udziału w projektach założono dodatkowo 30% uczestników. W związku z powyższym wsparcie uzyska **390 osób**.

łącznie 1 145 osób + 390 osób = **1 535 osób**

Proporcje podziału środków:

Alokacja na PI 9.v wynosi 21 938 589,41 Euro

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz prognozą rozłożenia wydatków w okresie 2014-2020, do obliczenia alokacji przyjęto kurs EUR 3,55 zł oraz prognozę inflacji na lata 2014-2020, która po zastosowaniu ważenia wyniosła 113,8%

40% osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym tj. 24 261 834,51 PLN (pomniejszone o 3 096 000 PLN na działalność ROPS i Obserwatorium Integracji Terytorialnej)

60% podmioty ekonomii społecznej tj. 36 288 751,79 PLN (pomniejszone o 4 644 000 PLN na działalność ROPS i Obserwatorium Integracji Terytorialnej)

Na realizację wskaźnika przeznaczono 40% + 41,58% z alokacji przeznaczonej na podmioty ekonomii społecznej.

W odniesieniu do wartości wskaźnika **Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem** w ramach priorytetu inwestycyjnego 9.v, który został włączony do ram wykonania zastosowano następujący sposób wyliczeń:

653 podmioty wartość docelowa wskaźnika (2023) na 10 lat

653 / 9 lat = 73 podmioty

73 podmioty x 4 lata = 292 podmioty

OPIS PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ I CZYNNIKÓW, JAKIE MIAŁY WPŁYW NA WARTOŚĆ DOCELOWĄ

1. dane historyczne

- *Typ beneficjenta* – Poddziałanie 7.2.2 PO KL głównie podmioty komercyjne
- *Rodzaj instrumentu / forma wsparcia*: szkolenia, doradztwo
- *Poziom danych*: dane regionalne
- *Wielkość próby*: Poddziałanie 7.2.2 PO KL – 37 projektów
- *Przeciętna wartość projektów*: Poddziałanie 7.2.2 PO KL - 646 312,00 PLN

2. sytuacja i trendy społeczno-gospodarcze/inne uwarunkowania

Na podstawie danych wskazanych w *Wieloletnim regionalnym planie działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie lubelskim* (Lublin 2013) w województwie lubelskim funkcjonują ogółem 3 893 podmioty ekonomii społecznej, z czego 3 754 to organizacje pozarządowe, a 139 to pozostałe podmioty ekonomii społecznej (3 centra integracji społecznej, 18 klubów integracji społecznej, 5 Zakładów Aktywności Zawodowej, 40 spółdzielni socjalnych, 3 przedsiębiorstwa społeczne, 58 warsztatów terapii zajęciowej, 12 spółdzielni inwalidów i niewidomych). Podmioty te cechuje nietrwałość, niestabilność funkcjonowania oraz nierównomierne rozmieszczenie, aczkolwiek mogą stać się alternatywą dla zakładania działalności gospodarczej na ogólnych zasadach oraz tworzenia nowych miejsc pracy dla osób w trudnej sytuacji na rynku pracy.

Partnerstwa są nieodłącznym elementem rozwoju ekonomii społecznej. W województwie lubelskim współpraca większości PES z samorządami w zakresie rozwijania ES w społecznościach lokalnych jest słabo rozwinięta. W opinii PES władze publiczne oraz instytucje samorządowe wykazują niską wiedzę i wrażliwość na kwestie ekonomii społecznej, nie wykorzystują instrumentów, które mogą wspomóc rozwój PES, np. nie stosują klauzul społecznych w zamówieniach publicznych.

Wnioski z badania ewaluacyjnego pn. *Ocena wsparcia w obszarze ekonomii społecznej udzielonego ze środków EFS w ramach PO KL* zrealizowanego na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju przez Coffey International Development:

Dla PES najbardziej użytecznym do potrzeb rodzajem wsparcia okazały się dotacje – spośród tych PES, które je otrzymały, aż 73% wskazuje ten typ wsparcia jako najbardziej im potrzebny. Także ci, którzy nie mieli dostępu do bezwrotnych instrumentów finansowych, zgłaszali potrzebę w tym zakresie. Interwencja wykluczyła organizacje pozarządowe z możliwości skorzystania ze wsparcia finansowego, przez co miały one mniejsze możliwości ekonomizować się.

Szkolenia stanowiły najbardziej potrzebną formę wsparcia dla 40% podmiotów ekonomii społecznej. Podmioty integracyjne potrzebowały ich znacznie rzadziej – tylko 20% przedstawicieli tych podmiotów uznało je za najpotrzebniejsze. Ci, którzy faktycznie skorzystali ze szkoleń, częściej uznawali tę formę za najbardziej pożądaną.

Zgodnie z wypowiedziami badanych (zarówno OWES, PES, jak i ekspertów) zbyt dużo miejsca poświęca się na ogólne szkolenia, które kierowane są do szerokiej grupy zróżnicowanych odbiorców, przez co nie odpowiadają one na konkretne problemy uczestników i nie przyczyniają się do osiągnięcia rezultatów. Na przykład szkolenia na temat prowadzenia działalności gospodarczej, kierowane zarówno do organizacji pozarządowych, jak i spółdzielni socjalnych, oceniane są jako zbyt mało konkretne i użyteczne jedynie na wstępnym etapie zakładania działalności.

Doradztwo zdecydowanie rzadziej było wskazywane jako najpotrzebniejsza forma wsparcia (18% podmiotów integracyjnych i 23% pozostałych). Jednak ci, którzy z niego skorzystali, znacznie częściej wskazywali je jako użyteczne.

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec czerwca 2014 roku w ramach Priorytetu VII PO KL:

– 20 podmiotów ekonomii społecznej zostało utworzonych dzięki wsparciu z EFS;
- 835 podmiotów ekonomii społecznej otrzymało wsparcie z EFS za pośrednictwem instytucji wspierających ekonomię społeczną.

Według stanu na 30 czerwca 2014 roku w ramach Poddziałania 7.2.2. PO KL powstało 20 podmiotów ekonomii społecznej utworzonych dzięki wsparciu z EFS w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013. Dodatkowo w ramach Działania 6.2 PO KL powstała 1 spółdzielnia socjalna.

W ramach Poddziałania 7.2.2 PO KL *Liczba podmiotów ekonomii społecznej, które otrzymały wsparcie z EFS za*

pośrednictwem instytucji wspierających ekonomię społeczną średni koszt przypadający na 1 instytucję w projektach zakończonych wyniósł: 24 000 zł.

3. sposób szacowania wartości wskaźnika

Uśredniony koszt związanych z utworzeniem spółdzielni spcjalnej i zatrudnieniem osób w ramach istniejących podmiotów ekonomii społecznej wynosi 33 682,67 PLN.

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowanie ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

Koszt jednostkowy 33 682,67 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **35 741,08 PLN**

21 199 738,79 PLN (alokacja pomniejszona o koszt utworzenia 60 SS) / 35 741,08 PLN = **593 podmioty**

15 089 013 PLN alokacja, która wpłynie na utworzenie **60 SS** tj. podmiotów ekonomii społecznej

Wartość docelowa: 653 podmioty

Alokacja na PI 9.v wynosi 21 938 589,41 Euro

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz prognozą rozłożenia wydatków w okresie 2014-2020, do obliczenia alokacji przyjęto kurs EUR 3,55 zł oraz prognozę inflacji na lata 2014-2020, która po zastosowaniu ważenia wyniosła 113,8%

40% osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym tj. 24 261 834,51 PLN (pomniejszone o 3 096 000 PLN na działalność ROPS i Obserwatorium Integracji Terytorialnej)

60% podmioty ekonomii społecznej tj. 36 288 751,79 PLN (pomniejszone o 4 644 000 PLN na działalność ROPS i Obserwatorium Integracji Terytorialnej)

Wskaźnik finansowy dla Ram Wykonania został wyliczony w oparciu o metodologię przedstawioną w *Szablone Programu Operacyjnego 2014-2020 w Polsce z komentarzem dla 100% alokacji na Oś Priorytetową*.

b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Dokonując wyliczeń w zakresie wartości wskaźników produktu włączonych do ram wykonania przyjęto założenia dotyczące szacowania wartości docelowej w odniesieniu do wskaźników produktu na rok 2023. Natomiast dokonując obliczeń w zakresie szacowania wartości docelowych wskaźników na rok 2023 przyjęto, iż 100% alokacji w ramach priorytetu inwestycyjnego 9.i zostanie przeznaczonych na realizację wskaźnika *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie* zaś w ramach priorytetu inwestycyjnego 9. V 40% alokacji. Natomiast w ramach priorytetu inwestycyjnego 9.v 60% alokacji zostanie przeznaczonych na realizację wskaźnika *Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem*.

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie,:

Diagnoza sytuacji województwa lubelskiego ukazuje wiele negatywnych zjawisk, w tym między innymi: najwyższy w kraju wskaźnik zagrożenia ubóstwem, niekorzystna struktura bezrobocia, duża liczba osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej. Zgodnie z aktualnym projektem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w ramach priorytetu inwestycyjnego 9.i realizowane będą programy na rzecz integracji osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową.

Wskaźnik *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie* został wybrany do ram wykonania w celu określenia postępu realizacji zaplanowanych interwencji w ramach PI 9.i 9.v.

Województwo lubelskie cechuje również relatywnie niski poziom rozwoju, niekorzystna sytuacja społeczno – gospodarcza, w tym niepokojąca skala zagrożenia ubóstwem, przy jednoczesnej słabości sektora przedsiębiorstw. W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.v przewidziano rozwój usług wsparcia ekonomii społecznej w regionie, w tym wsparcie dla utworzenia/funkcjonowania i wzmocnienia potencjału instytucji wspierających ekonomie społeczną.

Wskaźnik *Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem* został wybrany do ram wykonania w celu określenia postępu realizacji zaplanowanych interwencji w ramach PI 9.v.

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

Zarówno w odniesieniu do wskaźnika *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie*, jak i wskaźnika *Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem* zastosowane zostaną odpowiednie kryteria wyboru projektów, które wpłyną na realizację celów pośrednich i końcowych. Również harmonogram ogłaszania konkursów uwzględni realizację ww. wskaźników.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należycie uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

Na podstawie doświadczeń z perspektywy finansowej 2007-2013 istnieje kilka przesłanek, które mogą wpłynąć na nieosiągnięcie wartości pośrednich oraz końcowych wskaźników *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie* oraz *Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem*:

- opóźnienia w zakresie wprowadzenia dokumentów programowych związanych z realizacją perspektywy finansowej 2014-2020,

- interpretacja zapisów w dokumentach programowych związanych z realizacją perspektywy finansowej 2014-2020 w zakresie m.in.: kwalifikowalności wydatków, przyjęcia rozporządzeń z zakresu pomocy publicznej/ pomocy de minimis, monitorowania postępu rzeczowego w ramach projektów,
- opóźnienia w zakresie ogłaszania konkursów w ramach priorytetu inwestycyjnego 9.i i 9.v w ramach, których realizowane będą ww. wskaźniki,
- brak wiedzy potencjalnych beneficjentów oraz samych odbiorców wsparcia w zakresie znajomości działań w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych,
- pozostawienie limitu pomocy de minimis na niezmienionym poziomie,
- rezygnacja z uczestnictwa w projekcie,
- trudności w rekrutacji uczestników należących do grupy docelowej projektu,
- zmiany w harmonogramie realizacji projektu,
- opóźnienia w wydatkowaniu związane z opóźnieniami w zakresie zatwierdzania wniosków o płatność.

Ponadto ograniczenie w zakresie realizacji wartości pośrednich i końcowych ww. wskaźników może stanowić prawdopodobne wprowadzenie wymogu wkładu własnego w ramach każdego projektu, które wpłynie na ograniczenie aktywności beneficjentów w zakresie aplikowania.

Oś priorytetowa 12 Edukacja, umiejętności i kompetencje

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023) ²⁴			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ²⁵
							M	K	O	M	K	O		
12	Wskaźnik produktu	10.13	Liczba dzieci objętych w ramach programu zajęćami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	osoba	EFSS	Słabiej rozwinięte	-	-	780	-	-	1758	System informatyczny SL 2014	
12	Wskaźnik produktu	10*32	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	osoba	EFSS	Słabiej rozwinięte	-	-	6828	-	-	15360	System informatyczny SL 2014	
12	Wskaźnik postępu finansowego	10*33	Kwota wydatków certyfikowanych do Komisji Europejskiej	EUR	EFSS	Słabiej rozwinięte	26 390 282,00			145 570 699,00			System informatyczny SL 2014	Wartość pośrednia na koniec 2018 r. i końcowa na koniec 2023 r. odnosi się do planowanego poziomu całkowitej kwoty wydatków w kwalifikowanych

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

²⁴ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

²⁵ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Podczas szacowania wartości docelowych wskaźników produktu wykorzystano m.in. doświadczenie z wdrażania oraz monitorowania PO KL 2007-2013 w zakresie: harmonogramów ogłaszania konkursów, specyfiki grupy docelowej. Ponadto uwzględniono wnioski z badań ewaluacyjnych zrealizowanych na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego oraz innych instytucji.

W odniesieniu do wartości wskaźnika **Liczba dzieci objętych w ramach programu zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej** w ramach priorytetu inwestycyjnego 10.i, który został włączony do ram wykonania zastosowano następujący sposób wyliczeń:

1 758 dzieci wartość docelowa wskaźnika (2023) na 10 lat

$1\ 758 / 9\ \text{lat} = 195\ \text{dzieci}$

$195\ \text{dzieci} \times 4\ \text{lata} = 780\ \text{dzieci}$

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec 2011 roku w ramach Priorytetu IX PO KL wsparciem objęto 7 509 dzieci w wieku 3-5 lat, które uczestniczyły w różnych formach edukacji przedszkolnej na obszarach wiejskich. Jednak nie można przyjąć podobnych proporcji w odniesieniu PI 10.i w ramach RRO 2014-2020, ponieważ udział dzieci w roku 2011 w odniesieniu do dzieci z 30 czerwca 2014 r. (11 445 dzieci) wynosi 65,6%. Dodatkowo proponowana wartość pośrednia na rok 2018 uwzględnia harmonogram zaplanowanych konkursów oraz charakter wsparcia oferowanego w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego.

OPIS PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ I CZYNNIKÓW, JAKIE MIAŁY WPŁYW NA WARTOŚĆ DOCELOWĄ

1. dane historyczne

- *Typ beneficjenta* – Poddziałanie 9.1.1 PO KL - podmioty komercyjne i publiczne
- *Rodzaj instrumentu / forma wsparcia*: tworzenie przedszkoli, wsparcie istniejących przedszkoli
- *Poziom danych*: dane regionalne
- *Wielkość próby*: Poddziałanie 71 projektów
- *Przeciętna wartość projektów*: 701 511,64 PLN

2. sytuacja i trendy społeczno-gospodarcze/inne uwarunkowania

Według analiz Głównego Urzędu Statystycznego od połowy lat 90 systematycznie maleje liczba ludności w Polsce oraz w samym województwie lubelskim. Według „Prognozy ludności na lata 2008 – 2035” tendencja ta będzie się nadal utrzymywała. Przyczyny takiej sytuacji są podobne w skali kraju. Z jednej strony zwiększa się liczba migracji wewnętrznych jak również migracji zagranicznych na pobyt stały. Ponadto zmniejsza się liczba zawieranych małżeństw, wzrasta liczba rozwodów. Niniejsza sytuacja pociąga za sobą stały spadek dzietności. W 2011 roku liczba dzieci przypadających na jedną kobietę w wieku rozrodczym wyniosła 1,31. Współczynnik dzietności gwarantujący prostą zastępowalność pokoleń kształtuje się natomiast według demografów na poziomie 2,10 do 2,15.

Pod wpływem opisanych powyżej czynników zmniejszeniu ulega populacja dzieci 3-5 lat, stale natomiast dzięki wsparciu funduszy unijnych wzrasta liczba placówek wychowania przedszkolnego, a co za tym idzie współczynnik skolaryzacji przedszkolnej. W 2011 roku wyniósł on 64,6%. Odsetek dzieci w wieku 3-4 uczestniczących w edukacji przedszkolnej na terenie województwa lubelskiego wyniósł 43,1%. Niniejszy współczynnik jest bezpośrednio powiązany ze wskaźnikiem urbanizacji. W miastach dostęp do opieki przedszkolnej jest większy niż na obszarach wiejskich.

Według informacji zawartych w *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020* do istotnych barier

w rozwoju wychowania przedszkolnego poza niewystarczającą liczbą miejsc realizacji wychowania przedszkolnego, nierównomierną siecią placówek wychowania przedszkolnego, wzorcami kulturowymi preferującymi wychowanie dziecka w rodzinie oraz brakiem tradycji w korzystaniu z usług w tym zakresie na szerszą skalę należy zaliczyć koszty obciążające częściowo rodziców oraz małą elastyczność usług w tym zakresie²⁶.

Mniejszy dostęp do przedszkoli na terenach wiejskich zmniejszy szanse mieszkających tam dzieci na osiągnięcie sukcesów na dalszym etapie edukacji.

Zgodnie z publikacją GUS *Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2013 r.* na terenie województwa lubelskiego liczba dzieci w wieku 3-4 lata wynosi 45 289. Natomiast liczba dzieci w wieku 5 lat wynosi 23 241.

Według dokumentów strategicznych dla województwa lubelskiego do 2015 r. liczba dzieci w wieku przedszkolnym będzie zwiększać się, by od 2016 r. ponownie, i to dużo szybciej niż na początku lat dwutysięcznych, zmniejszać się²⁷.

Wnioski z badania ewaluacyjnego pn. *Ocena ośrodków wychowania przedszkolnego, utworzonych lub wspartych ze środków finansowych EFS w ramach Poddziałania 9.1.1 PO KL* zrealizowanego na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego przez Ośrodek Ewaluacji Sp. z o.o.:

- Wsparciem ramach Poddziałania 9.1.1 PO KL (rozumianym jako utworzenie placówek oraz uatrakcyjnienie oferty) objęto 102 818 dzieci w wieku 3-5 lat.

- W projektach często organizowano zajęcia dodatkowe np. z języka angielskiego, zajęcia taneczne, sportowe, korekcyjne, które były uatrakcyjnieniem podstawowej oferty. Łącznie 637 placówek w 309 projektach prowadziło zajęcia dodatkowe, w których brało udział 33 336 dzieci.

- Poddziałanie 9.1.1 PO KL było szansą także dla placówek pracujących z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych. W 17,7% badanych projektów prowadzone były działania mające na celu włączanie dzieci niepełnosprawnych w edukację przedszkolną – w badaniu uwzględniono nie tylko przedszkola specjalne, ale również OWP integracyjne oraz placówki z oddziaływania integracyjnymi. W zdecydowanej większości projektów działania skierowane do dzieci niepełnosprawnych polegały na włączaniu pojedynczych dzieci niepełnosprawnych do grup przedszkolnych, dla których organizowano zajęcia terapeutyczne ze specjalistami.

- Odsetek dzieci w wieku 3–5 lat korzystających z oferty projektowej i uczestniczących w różnych formach edukacji przedszkolnej w ramach Priorytetu na obszarach wiejskich w stosunku do ogólnej liczby dzieci w tej grupie wynosił pod koniec 2011 roku ponad 27%.

- Działania realizowane ze środków unijnych odegrały również istotną rolę w wyrównywaniu szans edukacyjnych. Dofinansowanie otworzyło przed dziećmi z mniej zamożnych rodzin możliwość uczestnictwa w szerokiej gamie zajęć dodatkowych, na których opłacenie nie mogliby sobie pozwolić ich rodzice. Często oferta zajęć finansowanych z projektu była tak obszerna, że nie tylko zaspokajała dotychczasowe potrzeby, ale wręcz kreowała wśród rodziców i dzieci – nowe.

- Trafność projektów realizowanych w ramach Poddziałania 9.1.1 PO KL w większości potwierdzają przedstawiciele IP, choć jednocześnie znacząca część z nich (12 z 16) zwróciła uwagę na to, że wsparcie nie rozwiązało wszystkich problemów w skali województwa i nadal istnieją znaczne potrzeby w obszarze dostępności i jakości edukacji przedszkolnej. Zebrane dane pozwalają zatem stwierdzić, że tam, gdzie realizowane były projekty, w bardzo wysokim stopniu odpowiadały one na potrzeby lokalnych społeczności, ponieważ poprawiały dostęp do edukacji wysokiej jakości - stąd pozytywne oceny zarówno projektodawców, jak i rodziców.

²⁶ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 , s. 13

²⁷ SRWL 2014-2020 s.18

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec czerwca 2014 roku w ramach Priorytetu IX PO KL wsparciem objęto 11 445 dzieci w wieku 3-5 lat, które uczestniczyły w różnych formach edukacji przedszkolnej na obszarach wiejskich.

3. sposób szacowania wartości wskaźnika

Metodologia szacowana dla projektów, dla których zatwierdzono końcowy wniosek o płatność (zwane dalej projektami zakończonymi).

Liczbę dzieci w wieku 3-5 z terenów wiejskich (wskaźnik PO KL „*Liczba dzieci w wieku 3-5 lat, które uczestniczyły w różnych formach edukacji przedszkolnej na obszarach wiejskich*”) należy powiększyć o liczbę dzieci z terenów miejskich, która stanowi różnicę pomiędzy wartością wskazaną we wniosku o dofinansowanie w pkt. 3.2.1 „*W tym osoby uczące się lub kształcące się*” a wartością wskaźnika „*Liczba dzieci w wieku 3-5 lat, które uczestniczyły w różnych formach edukacji przedszkolnej na obszarach wiejskich*”.

Wartość wyliczonego w ten sposób wskaźnika wynosi 8 798 dzieci (w 71 projektach zakończonych, bez uwzględnienia projektów promocyjnych, informacyjnych i badawczych).

Minimalny koszt jednostkowy wynosi 1 039,54 zł.

Maksymalny koszt jednostkowy wynosi 19 945,42 zł.

Uśredniony koszt jednostkowy wynosi 5 661,21 zł.

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowanie ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

Koszt jednostkowy 5 661,21 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **6 007,18 PLN**

Wyliczenia:

Alokacja na PI 10.i wynosi 50 385 629,41 Euro

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz prognozą rozłożenia wydatków w okresie 2014-2020, do obliczenia alokacji przyjęto kurs EUR 3,55 zł oraz prognozę inflacji na lata 2014-2020, która po zastosowaniu ważenia wyniosła 113,8%

157 079 574,01 PLN

30% zostało przeznaczone na sprzęt, z tego:

7% przeznaczono na edukację przedszkolną (w tym 30% na tworzenie nowych miejsc i 70% na zajęcia dodatkowe)

93% przeznaczono na edukację kształcenia ogólnego – doposażenie szkół

70% zostało przeznaczone na

30% alokacji na edukację przedszkolną (w tym 75% na tworzenie nowych miejsc i 25% na zajęcia dodatkowe

70% alokacji na edukację kształcenie ogólnego

W odniesieniu do wartości wskaźnika **Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy** w ramach priorytetu inwestycyjnego 10.iv, który został

włączony do ram wykonania zastosowano następujący sposób wyliczeń:

15 360 osób wartość docelowa wskaźnika (2023) na 10 lat

$15\ 360 / 9 \text{ lat} = 1\ 707 \text{ uczniów}$

$1\ 707 \text{ uczniów} \times 4 \text{ lata} = 6\ 828 \text{ uczniów}$

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec 2011 roku w ramach Priorytetu IX PO KL 1 124 uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe zakończyło udział w stażach i praktykach. Jednak nie można przyjąć podobnych proporcji w odniesieniu PI 10.iv w ramach RRO 2014-2020, ponieważ udział uczniów w roku 2011 w odniesieniu do liczby uczniów z 30 czerwca 2014 r. (4 164 uczniów) wynosi zaledwie 27%. Dodatkowo proponowana wartość pośrednia na rok 2018 uwzględnia harmonogram zaplanowanych konkursów oraz charakter wsparcia oferowanego w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego.

OPIS PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ I CZYNNIKÓW, JAKIE MIAŁY WPŁYW NA WARTOŚĆ DOCELOWĄ

1. dane historyczne

- *Typ beneficjenta* – Działanie 9.2 PO KL - podmioty publiczne i komercyjne
- *Rodzaj instrumentu / forma wsparcia*: organizacja staży, programy rozwojowe
- *Poziom danych*: dane regionalne
- *Wielkość próby*: 27 projektów
- *Przeciętna wartość projektów*: 676 979,54 PLN

2. sytuacja i trendy społeczno-gospodarcze/inne uwarunkowania

Według najnowszych danych Eurostat i OECD (za rok 2010) odsetek uczniów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w Polsce jest zbliżony do średniej w UE i OECD – w Polsce wynosi on 48,2% (w UE – 49,6%, w OECD – 44%), przy czym odsetek uczęszczających do szkół ogólnokształcących wynosi 51,8% (w UE – 50,4%, w OECD – 54%). Jednocześnie dane BAEL z lat 2003–2012 pokazują na stosunkowo niewielki wzrost procentu osób w wieku 15 i więcej lat z wykształceniem średnim ogólnym – wykazany jest wzrost jedynie o ponad 1 punkt procentowy, podczas gdy odsetek osób z wykształceniem wyższym wzrósł o prawie 20 punktów procentowych. Odsetek osób w wieku 30–34 lata z wyższym wykształceniem wynosi obecnie w Polsce 36,9% (w Europie 34,6%) i zgodnie z jednym z wymiernych celów strategii „Europa 2020” dotyczącym upowszechnienia wykształcenia wyższego lub równoważnego, powinien wynosić 45% do roku 2020 (w Europie co najmniej 40% do roku 2020). W Polsce cel ten został potwierdzony w dokumentach przyjętych przez Radę Ministrów – w Krajowym Programie Reform oraz w Strategii Rozwoju Kraju 2020. W dekadzie 2003–2012 najniższy poziom bezrobocia absolwentów wciąż dotyczy absolwentów szkół wyższych (w ostatnich latach oscyluje wokół 20%), a najwyższy poziom bezrobocia dotyczy absolwentów zasadniczych szkół zawodowych.

Stroną inicjującą kontakt pomiędzy placówkami kształcenia zawodowego a pracodawcami jest nieprzerwanie szkoła. 90% przedstawicieli szkół i placówek deklaruje, że inicjatywa wspólnego organizowania praktyk wychodzi na ogół od szkoły do przedsiębiorstwa, a tylko niewiele ponad 3% z nich twierdzi, że to sami pracodawcy składają im oferty współpracy. Trzeba jednak wziąć pod uwagę fakt, że bardzo często sami uczniowie są inicjatorami zawarcia umowy przez ich szkołę i wybrany zakład pracy, stąd rzeczywista aktywność placówek kształcenia zawodowego może być nieco słabsza, niż mogłoby to wynikać z poniższych danych. Jednostką inicjującą współpracę z pracodawcami na ogół jest szkoła.

Wciąż jednak w przeważającej większości przypadków współpraca pracodawców ze szkołami jest incydentalna, doraźna i nieorganizowana, a po stronie pracodawców występuje wiele barier związanych z nawiązywaniem i prowadzeniem działań zmierzających do długofalowej współpracy ze szkołami. Należy więc dążyć do tego, aby

wskazane poniżej bariery eliminować, a współpraca pracodawców ze szkołami miała charakter regularny, długofalowy, celowy i nieprzypadkowy. Bariery występujące po stronie pracodawców²⁸:

- a) krótkofalowe myślenie przedsiębiorców nastawione na przetrwanie i zabezpieczenie bieżącej działalności firmy;
- b) niska świadomość na temat długofalowych korzyści dla pracodawcy, płynących z myślenia o kompetencjach pracowników w przedsiębiorstwie w dłuższej perspektywie;
- c) czynnik finansowy: zbyt małe nakłady przeznaczane przez firmy na współpracę;
- d) zbyt mała wiedza na temat korzyści ze współpracy ze szkołami zawodowymi, która jest jedną z metod zapobiegania niedoborowi wykwalifikowanych pracowników;
- e) brak wypracowanych wzorców udziału przedsiębiorstw w dyskusji nt. potrzeby współpracy szkół z pracodawcami;
- f) mała motywacja przedsiębiorców do aktywnego udziału w dyskusji o kwalifikacjach/ kompetencjach;
- g) niski poziom społecznej odpowiedzialności biznesu;
- h) brak jednostki regionalnej pośredniczącej w inicjowaniu, nawiązywaniu, wdrażaniu i koordynowaniu współpracy szkół z pracodawcami;
- i) skomplikowane i długotrwałe procedury, które towarzyszą nawiązaniu współpracy, biurokracja (zarówno w firmach, jak i szkołach);
- j) kwestie organizacyjne po stronie pracodawcy, m.in. brak odpowiedniej struktury, miejsca, jednostki lub osoby odpowiedzialnej za kwestię współpracy z uczelniami lub szkołami średnimi; brak odpowiednich warunków do organizacji praktyk;
- k) nieadekwatna do potrzeb przedsiębiorstw oferta edukacyjna, która zniechęca je do podejmowania współpracy ze szkołami (duża część firm skarży się na brak szkół w rejonie kształcących w interesujących firmę zawodach), jednakże nie podejmuje działań związanych z kształtowaniem tej oferty;
- l) niewiedza dotycząca możliwości brania udziału w opracowywaniu programów nauczania;
- m) zastrzeżenia co do postawy i wiedzy nauczycieli, m.in. w opinii pracodawców nie wykazują oni zainteresowania praktyczną nauką zawodu, nie są na bieżąco, nie śledzą trendów, nie są zainteresowani uzupełnianiem wiedzy, a czasem nawet nawiązaniem współpracy z pracodawcami;
- n) trudności z dostosowaniem programu kształcenia praktycznego do faktycznych możliwości danego pracodawcy;
- o) brak gratyfikacji zachęcających pracodawców do większego zaangażowania się w proces kształcenia zawodowego;
- p) najważniejszymi barierami we współpracy ze szkołami w zakresie tworzenia i realizacji programów nauczania, deklarowanymi przez pracodawców były:
  - brak zainteresowania ze strony szkół (25%);
  - brak czasu na tego typu działania (15,5%);
  - zbyt mała liczba kadry (14%);
  - brak korzyści z takiej działalności (13,5%);
  - niewystarczająca wiedza w tym zakresie (9%);
  - inne (5%).

Zgodnie z publikacją GUS *Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2012/2013* na terenie województwa lubelskiego 43 055 uczniów uczęszczało do placówek realizujących kształcenie zawodowe tj. zasadnicze szkoły zawodowe (9 562 uczniów), technika i technika uzupełniająca (29 898 uczniów), szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (1 244 uczniów).

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec czerwca 2014 roku w ramach Priorytetu IX PO KL 4 164 uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe zakończyło udział w stażach i praktykach.

Wnioski z raportu badania ewaluacyjnego pn. *Ocena barier w zakresie aplikowania i realizacji projektów w ramach Działania 9.2 PO KL* zrealizowanego na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego przez firmę BIOSTAT Piszczek, Wolny Sp. j.:

²⁸ Współpraca firm z sektorem edukacji PKPP Lewiatan

- brak aktywności przedsiębiorców jako potencjalnych partnerów w projektach realizowanych w ramach Działania 9.2 PO KL;
- brak aktywnej postawy organów prowadzących w aplikowaniu o środki w ramach Działania 9.2 PO KL, brak dostatecznego wsparcia ze strony organów prowadzących dla szkół w aplikowaniu o środki w ramach Działania 9.2 PO KL;
- niedostateczny poziom motywacji i determinacji dyrektorów szkół do skutecznego aplikowania o środki w ramach Działania 9.2 PO KL.

3. sposób szacowania wartości wskaźnika

Spośród 64 projektów zakończonych (wpłynął końcowy wniosek o płatność) w 27 projektach wystąpiła grupa docelowa „Liczba uczniów w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe, którzy zakończyli udział w stażach i praktykach w ramach projektu”.

Poniższa metodologia szacowania wskaźnika uwzględnia ww. osoby.

Wartość wskaźnika wynosi 2 126 osób.

Minimalny koszt jednostkowy wynosi 2 556,52 zł.

Maksymalny koszt jednostkowy wynosi 63 251,98 zł.

Uśredniony koszt jednostkowy wynosi 8 597,58 zł.

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowanie ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

Koszt jednostkowy 8 597,58 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **9 123,00 PLN**

140 128 660,89 PLN / 9 123, 00 PLN = 15 360 uczniów

Wartość docelowa: 15 360 uczniów

Alokacja na PI 10.iv wynosi 87 789 784,71 Euro

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz prognozą rozłożenia wydatków w okresie 2014-2020, do obliczenia alokacji przyjęto kurs EUR 3,55 zł oraz prognozę inflacji na lata 2014-2020, która po zastosowaniu ważenia wyniosła 113,8%

273 688 790,75 PLN

20% zostało przeznaczone na sprzęt

20% zostało przeznaczone na osoby uczestniczące w pozaszkolnych formach kształcenia

60% (co stanowi 100%) zostało przeznaczone na kształcenie zawodowe nauczycieli oraz staże i praktyki dla uczniów, w tym:

80% na staże i praktyki dla uczniów (tj. 40% z 60%)

20% na kształcenie zawodowe nauczycieli (tj. 20% z 60%)

Wskaźnik finansowy dla Ram Wykonania został wyliczony w oparciu o metodologię przedstawioną w *Szablonie Programu Operacyjnego 2014-2020 w Polsce z komentarzem dla 100% alokacji na Oś Priorytetową*.

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Dokonując wyliczeń w zakresie wartości wskaźników produktu włączonych do ram wykonania przyjęto założenia dotyczące szacowania wartości docelowej w odniesieniu do wskaźników produktu na rok 2023. Natomiast dokonując obliczeń w zakresie szacowania wartości docelowych wskaźników na rok 2023 przyjęto, iż 37% alokacji w ramach priorytetu inwestycyjnego 10.i zostanie przeznaczonych na realizację wskaźnika *Liczba dzieci objętych w ramach programu zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej* oraz 40% alokacji w ramach priorytetu inwestycyjnego 10.iv na realizację wskaźnika *Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy*.

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie,:

Słabą stroną województwa lubelskiego w obszarze kształcenia ogólnego są przede wszystkim nierówności w dostępie do edukacji przedszkolnej oraz zróżnicowana jakość usług edukacyjnych. Na terenie województwa występuje niewystarczająca w stosunku do potrzeb liczba miejsc w placówkach prowadzących edukację przedszkolną, zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich oraz znaczne zróżnicowanie w upowszechnianiu edukacji przedszkolnej pomiędzy tymi obszarami. Zgodnie z aktualnym projektem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w ramach priorytetu inwestycyjnego 10.i realizowane będą działania wyrównujące szanse dzieci w wieku przedszkolnym. Powyższe działania będą koncentrować się na zmniejszaniu dysproporcji w upowszechnianiu oraz w jakości usług edukacyjnych w placówkach przedszkolnych.

Wskaźnik *Liczba dzieci objętych w ramach programu zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej* został wybrany do ram wykonania w celu określenia postępu realizacji zaplanowanej interwencji w ramach PI 10.i.

Słabą stroną województwa lubelskiego w obszarze edukacji zawodowej jest jej niska ranga i negatywne postrzeganie w społeczeństwie. Zarówno pracodawcy, jak i absolwenci zwracają uwagę na niedostateczne praktyczne przygotowanie do wykonywania zawodu. W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.iv realizowane będą działania inicjujące i wspierające współpracę szkół i placówek kształcenia zawodowego z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym, w szczególności z pracodawcami, w celu podniesienia jakości i atrakcyjności kształcenia oraz dostosowania kierunków kształcenia zawodowego m.in. do regionalnych i lokalnych uwarunkowań rynku pracy i gospodarki.

Wskaźnik *Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy* został wybrany do ram wykonania w celu określenia postępu realizacji zaplanowanej interwencji w ramach PI 10.iv.

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

Zarówno w odniesieniu do wskaźnika *Liczba dzieci objętych w ramach programu zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej*, jak i wskaźnika *Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy* zastosowane zostaną odpowiednie kryteria wyboru projektów, które wpłyną na realizację celów pośrednich i końcowych.

Również harmonogram ogłaszania konkursów uwzględni realizację ww. wskaźników.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należycie uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

Na podstawie doświadczeń z perspektywy finansowej 2007-2013 istnieje kilka przesłanek, które mogą wpłynąć na nieosiągnięcie wartości pośrednich oraz końcowych wskaźników *Liczba dzieci objętych w ramach programu zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej oraz Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy:*

- opóźnienia w zakresie wprowadzenia dokumentów programowych związanych z realizacją perspektywy finansowej 2014-2020,
- interpretacja zapisów w dokumentach programowych związanych z realizacją perspektywy finansowej 2014-2020 w zakresie m.in.: kwalifikowalności wydatków, monitorowania postępu rzeczowego w ramach projektów,
- opóźnienia w zakresie ogłaszania konkursów w ramach priorytetu inwestycyjnego 10.i i 10.iv w ramach, których realizowane będą ww. wskaźniki,
- brak wiedzy potencjalnych beneficjentów oraz samych odbiorców wsparcia w zakresie znajomości działań w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych,
- rezygnacja z uczestnictwa w projekcie,
- trudności w rekrutacji uczestników należących do grupy docelowej projektu,
- zmiany w harmonogramie realizacji projektu,
- opóźnienia w wydatkowaniu związane z opóźnieniami w zakresie zatwierdzania wniosków o płatność.

Ponadto ograniczenie w zakresie realizacji wartości pośrednich i końcowych ww. wskaźników może stanowić prawdopodobne wprowadzenie wymogu wkładu własnego w ramach każdego projektu, które wpłynie na ograniczenie aktywności beneficjentów w zakresie aplikowania.

Oś priorytetowa 13 Infrastruktura społeczna

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produkt, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023) ²⁹	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ³⁰
13	wskaźnik produktu		Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	0	25	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 26% alokacji OP 13.
13	wskaźnik produktu		Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	0	33	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 50% alokacji OP 13.
13	KEW		Wartość wskaźnika <i>Liczba wspartych podmiotów leczniczych w zakontraktowanych umowach o dofinansowanie</i>	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	19		IZ	KEW dla WP 2
13	KEW		Wartość wskaźnika <i>Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach w zakontraktowanych umowach o dofinansowanie</i>	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	17		IZ	KEW dla WP 3
13	wskaźnik finansowy		Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte	49808959	274033519	IZ	

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

²⁹ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

³⁰ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykle lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Dla oszacowania **KEW** posłużono się danymi historycznymi z RPO WL 2007-2013 dotyczącymi tempa wdrażania projektów w Działaniach 8.1, 8.2 i 8.3 (zakres wsparcia analogiczny do zaprojektowanego w PI 9a i 10d). Średni czas od ogłoszenia konkursu do zakończenia realizacji projektu wynosi odpowiednio dla PI 9a - projekty z zakresu infrastruktury systemu ochrony zdrowia: 2 lata i 10 miesięcy, zaś dla PI 9b – 3 lata i 9 miesięcy. Po uwzględnieniu wstępnego indykatywnego harmonogramu naboru wniosków (przy założeniu, że środki zostaną uruchomione bez zbędnej zwłoki od momentu ogłoszenia wszystkich niezbędnych aktów prawnych) oszacowano wartość KEW w 2018 r. w całej OP 13 na poziomie 75% wartości docelowej wskaźnika PI 9a z zakresu infrastruktury systemu ochrony zdrowia (19 wspartych podmiotów leczniczych) oraz na poziomie 50% wartości docelowej wskaźnika PI 9b (17 obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach).

Przy wyliczeniu **wskaźnika finansowego** na 2018 r. pod uwagę brane były doświadczenia obecnej perspektywy oraz indykatywny harmonogram naboru projektów. Wstępnie zaplanowano ogłoszenie w ramach PI 9a dwóch konkursów: w roku 2016 i 2017 (po 50% alokacji), w ramach PI 9b także dwa konkursy: w roku 2016 i 2017 (po 50% alokacji). Pierwszych umów w PI 9a należy się spodziewać w roku 2018 (25% alokacji PI 9a) zaś w PI 9b w roku 2017 (50% alokacji PI 9b). Szacuje się, iż poziom kontraktacji w 2018 roku wyniesie w PI 9a 75% zaś w PI 9b 50% (w skali całej OP13 –54% alokacji).

Pierwszy z wybranych **wskaźników produktu** obejmuje 67% alokacji na PI 9a. Do oszacowania wartości docelowej wskaźnika zostały wzięte pod uwagę dane historyczne z perspektywy 2007 - 2013 RPO WL z działania 8.3, w którym realizowano inwestycje o zbliżonym zakresie. Przeciętna wartość projektów wynosiła 8 962 187,69 PLN. Historyczny koszt jednostkowy zweryfikowano o szacowany poziom dofinansowania inwestycji (85%), dane z projektów strategicznych, a także uwzględniono indeks cen produkcji budowlano - montażowej. Ostatecznie, przyjęty jako podstawa dla oszacowania wartości wskaźnika, koszt jednostkowy wyniósł 7 590 538,70 PLN, co gwarantuje w ramach PI wsparcie infrastrukturalne 25 podmiotów leczniczych. Do oszacowania wartości celu pośredniego wykorzystano dane historyczne dotyczące tempa wdrażania tego typu projektów, dla których średni czas realizacji projektu (od momentu podpisania umowy do złożenia wniosku o płatność końcową) wynosi 1,5 roku. Biorąc pod uwagę wstępny indykatywny harmonogram naboru wniosków przewiduje się, iż pierwsze zobowiązania powinny zostać podjęte w 2017 r., zatem pierwszych wartości wskaźnika produktu należy się spodziewać w roku 2019.

Drugi z wybranych **wskaźników produktu** obejmuje 100% alokacji na PI 9b. Do oszacowania wartości docelowej wskaźnika zostały wzięte pod uwagę dane historyczne z perspektywy 2007- 2013 RPO WL z działania 3.2, w którym realizowano inwestycje o zbliżonym zakresie. Przeciętna wartość projektów wynosiła 12 960 510,90 PLN. Historyczny koszt jednostkowy zweryfikowano o szacowany poziom dofinansowania inwestycji (65%) oraz indeks cen WCPBM. Ostatecznie, przyjęty jako podstawa dla oszacowania wartości wskaźnika, koszt jednostkowy wyniósł 8 434 000,77 PLN, co gwarantuje w ramach PI wsparcie 33 obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach. Do oszacowania wartości celu pośredniego wykorzystano dane historyczne dotyczące tempa wdrażania tego typu projektów, dla których średni czas realizacji projektu (od momentu podpisania umowy do złożenia wniosku o płatność końcową) wynosi 2 lata i 3 miesiące. Biorąc pod uwagę wstępny indykatywny harmonogram naboru wniosków przewiduje się, iż pierwsze zobowiązania powinny zostać podjęte w 2017 r., zatem pierwszych wartości wskaźnika produktu należy się spodziewać w roku 2020. Przedstawione powyżej założenia i szacowane wartości dotyczące wkładu instrumentów finansowych w realizację celu pośredniego i końcowego dla **wskaźnika produktu** są szacunkowe i mogą zostać skorygowane po otrzymaniu ostatecznych wyników oceny *ex ante*.

W punkcie e) przedstawiono czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie zakładanych celów pośrednich i końcowych. Cele pośrednie i końcowe dla wskaźników produktu **zostały oszacowane dla projektów w pełni zrealizowanych**.

b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Wskaźniki produktu i powiązane z nim **KEW** obrazują projekty realizowane w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 9a i 9b, których łączna alokacja stanowi 89% alokacji na OP 13 (alokacja na projekty realizujące wskaźniki stanowi zaś 76% alokacji na OP 13). W PI 9a projekty będą wspierane w ramach kategorii interwencji: KI 53 (61 257 020 EUR), zaś w PI 9b w ramach kategorii interwencji: KI 55 (86 708 723 EUR); KI 89 (4 087 784 EUR) oraz KI 101 (11 542 228 EUR).

c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie,:

Zaproponowane **KEW** jak i **wskaźniki produktu** są kluczowe z punktu widzenia osiągnięcia celów szczegółowych OP 13 tj.: *Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych oraz Wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego ukierunkowane na ograniczenie ubóstwa w regionie*.

d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

IZ przygotowała wstępny indykatywny harmonogram naboru projektów, który uwzględni założenia dotyczące tempa wdrażania projektów. Zaplanowano, iż zostaną ogłoszone po 2 konkursy w ramach poszczególnych typów interwencji w PI. Dla PI 9a – projekty z zakresu infrastruktury ochrony zdrowia: 1. konkurs w roku 2016 na 50% alokacji na KI 53, zaś 2. w roku 2017 również na 50% alokacji na KI 53. Dla PI 9b: 1. konkurs w roku 2016 na 50% alokacji na PI, zaś 2. w roku 2017 również na 50% alokacji PI. Biorąc pod uwagę prognozowany czas realizacji projektów (ok. 1,5 roku od momentu podpisania umowy dla projektów z zakresu infrastruktury ochrony zdrowia w PI 9a, ok. 2 lata i 3 miesiące od podpisania umowy dla PI 9b) przewiduje się, iż w 2020 roku pojawią się pierwsze wartości **wskaźnika produktu** dla PI 9b, zaś w roku 2019 pierwsze wartości **wskaźników produktu** PI 9a. Szacuje się, iż wartość docelowa zostanie osiągnięta w 2021 r. (9a - infrastruktura systemu ochrony zdrowia oraz dla PI 9b).

Kryteria wyboru projektów będą promowały te projekty, które będą zawierały wskaźniki produktu monitorowane w ramach wykonania a tym samym będą w największym stopniu przyczyniać się do realizacji celów pośrednich i końcowych.

IZ po każdym naborze wniosków, na podstawie list wniosków przyjętych do dofinansowania oraz list rezerwowych, będzie monitorować szacowany poziom realizacji **wskaźników produktu** i powiązanych z nimi **KEW** w poszczególnych latach i na tej podstawie podejmować niezbędne kroki w celu zagwarantowania osiągnięcia wartości celów pośrednich i końcowych.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należycie uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

W trakcie wdrażania parametry decydujące o metodyce szacowania wartości pośrednich i końcowych ram wykonania, wskazane w powyższym punkcie a. mogą ulec zmianie i wówczas konieczne może być odpowiednie dostosowanie ram wykonania. Znaczący wpływ mogą mieć następujące czynniki:

- 1) zawieszenie płatności przez KE dla danej osi priorytetowej;
- 2) czynniki które mogą wpłynąć na harmonogram realizacji planów działania dot. spełnienia warunków wstępnych (ex ante), a które są poza kompetencjami IZ oraz instytucji odpowiedzialnych za spełnienie tych warunków;
- 3) fluktuacja cen na rynku.

Ponadto uruchomienie środków w programie/ogłoszenie konkursów w PI a w konsekwencji osiągnięcie zakładanych wskaźników uzależnione jest od:

1. Wydanie przez Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wytycznych horyzontalnych do których zobowiązuje ustawa o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 w zakresie:

- trybu i zakresu sprawozdawczości oraz monitorowania postępu rzeczowego realizacji
- programów operacyjnych;
- kontroli realizacji programów operacyjnych;
- trybu dokonywania wyboru projektów;
- kwalifikowalności wydatków w ramach programów operacyjnych;
- warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w programach operacyjnych;
- korekt finansowych w ramach programów operacyjnych;
- warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej;
- informacji i promocji;
- innych kwestii związanych z realizacją i zamknięciem programów operacyjnych;

2. przyjęcie rozporządzeń z zakresu pomocy publicznej (*Pomoc w zakładach leczniczych, uzdrowiskach, pomoc może wystąpić w sytuacji finansowania prywatnych podmiotów prowadzących działalność oświatowo-edukacyjną*).